

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Numal de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admnistratie.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Dușman al culturii!...

(*) Am adus deja știrea, că actualul ministru de interne n'a permis Asociației să deschidă o colectă pentru acoperirea cheltuielilor ce ar necesita ridicarea în Sibiu a unui internat pentru băieți. În scurtul comentariu pe care-l făcusem, am arătat ce pretext ridicol a invocat contele Andrassy: înființarea unui internat în care să se dea adăpost elevilor săraci, după logica ministrului, n'ar fi adevărat un act filantropic.

E, desigur, o mare rușine a veacului, că se mai găsește țări europene în cari bărbați cu astfel de mentalitate pot să joace rol în viața popoarelor. E o nenorocire îndeosebi a noastră, că trebuie să trăim cârmuiți de miniștri ca Andrassy. Și nu este nici pentru unguri glorie, că în regatul lor e cu puțință existența unui ministru, care pe deoparte este dușman al culturii, pe de altă parte n'are nici curajul s'o spună: nu vreau să las pe români a se întări, — ci s'ascunde în dosul unui pretext, de care trebuie să rădă și copiii, iar noi, românii toți, îl condamnăm revoltați în toată ființa noastră...

Cum adevărat? Nu este o țintă nobilă, nu este filantropismul cel mai generos când ajungi cultivarea sufletelor și deschizi adăpost cald, dinaintea tuturor intemperțiilor, copiilor săraci? Dar atunci ce este filantropia? Simplu să dai un ban ologilor dela colțul străzilor, ori un codru de pâne nenorocitului, care încearcă dela o casă la alta? Atunci nici un conte nu-i pus în poziție să îndeplinească această înaltă datorie creștinească, deoarece, desigur, nici la poarta lui Andrassy, nici la ale celorlalți nobili, n'a-

junge să bată cerșitorul, după cum din trăsurile lor, ce zboară d'alungul străzilor, aristocrații nu pot vedea mizeria ce se țărăște pe jos.

În cazul ce ne preocupă însă nu e vorba numai de nemaipomenita infamie ca un popor să fie oprit a exersa filantropia cum înțelege toată lumea, ci e vorba și de nesocotirea unui mare principiu. Fiecare popor are datorii către fiii săi. Clasa cultă și cu stare, la noi românii ieșită *întreagă* din sânul poporului de jos, e datoare să ridice țărănimea, să se îngrijească de instrucția și moralizarea ei... Doar chiar ungurii ne obiectionează și bărbații lor de stat se folosesc ca d'o armă de nenorocirea atâtor analfabeți români. Și când o instituție culturală, singura ce avem, cum e Asociațiunea, vrea să promoveze instrucția și cultura fiilor țării, vine un ministru și pune piedici...

Dacă Asociația are comitet la înălțimea chemării sale, drept răspuns și răzbunare pentru noua ispravă a nobilului conte, ar trebui să traducă în limba franceză și germană meschina adresă, și s'o trimită tuturor parlamentelor, academiilor și ziarelor din apusul Europei... Să vadă și lumea mare ceeace noi simțim d'o viață întreagă: că Azia începe dela Pojon încoaci, că »națiunea cavaleră« ce miniștri are și cum naționalitățile au ajuns la discreția unor astfel de magnați.

Și ar mai trebui ca și prelații, urmași ai unui Șaguna și ai unui Șuluț, cari au întemeiat și ilustrat Asociația, să ia cârja și să meargă la M. Sa, arătându-i cum prin mișelnice ordinațiuni un ministru își permite să nesocotească și lovitură să dea in-

stituțiunei puse sub lege, de M. Sa dată. Trăim sub un regim excepțional, venerabilii nostri prelați ar putea să înțeleagă deci ușor, că numai excepționale măsuri ne mai pot ocroti în câțva de furiile ce se descarcă asupra noastră. Să se gândească înalții prelați la un lucru: dacă nația românească rabdă fără murmur infamia *contelui negru*, aceștia ori alt urmaș al său o să prindă curaj să oprească *orice colectă*, chiar pentru biserică, pentru că dacă nu e filantropie să adăpostești pe școlarul sărac, după priceperea și sentimentul ministrilor fără Dumnezeu, este cu atât mai puțin caritabil a ridica o cruce ori un altar.

Ne-am și așteptat apoi, în orice caz, ca domnii deputați cari petrec în Pesta, să fi *interpelat de urgență guvernul* asupra acestei fărădelegi. Că dacă e de însemnătate să nu lase pe vicepreședinte a trata cu un deputat român, (și de ori ce nație ar fi) nesocotind regulamentul era de o sută de ori mai urgent și mai de însemnătate să se dea alarma când ministrul își bate joc de toți românii și își râde de cele mai nobile porniri ale frunțașilor neamului nostru... Cum? S'a făcut interpelare, din partea naționalistilor, pentru câte o infamie a vreunui solgăbirău, care lovea în interesele cutărui sat, și dintre cei cinci—șase luminați bărbați ai neamului, cari au petrecut zilele acestea în dietă, să nu se simtă nici unul îndemnat a interpela? Noi, cei din presă trebuie să le atragem atențiunea?

Dar poate că nu este nici unul între ei, care să nu-și aducă aminte de sfânta figură a părintelui care numai el știa sârmanul cum agonisea bănișorii pentru plata vreunei chilii scunde, la marginea orașelor,

Drezda.

Note de drum — de ILIE MARIN.

O seară pe Terasa Brihl.

O seară caldă de primăvară. Sfârșitul lui Maiu. În aier plutesc mirese fermecate, care-ți cuprind sufletul de-i dau puteri nouă de viață.

Soarele a apus lăsând din întreagă bogăția de lumină schinteierile luminilor electrice. Felerinarele de pe lângă țărâmi riului Elba își aruncă lumina în întunerecul apei. Jocul de lumină galbenă pare o mantie regească sfâșiată în sute de părțicele de massa neagră, diformă. Ici colo, unde apa e mai liniștită, flacăra felinarului ia forma unei săgeți înroșite, care străbate îndrăzneț adâncul apei.

Larmă îndepărtată. Podurile se pot distinge bine. Sunt luminate și ele de arcuri voltaice mari, apoi de punctulețele spălăcite. Câte un licurici trece peste ele — sunt tramvayele înșesate de lume. Sârmele se ating mai tare din când în când, lumina se întetește, luminează până de parte, apoi se micșorează din nou.

Trecători grăbiți pe lângă mine. Haine de vară, ușoare, albe. În întreagă ținuta trupurilor o prospărate binefăcătoare.

O societate mai mare se apropie. Englezi la orice caz. Li recunoști după mișcarea înceată, după umerii lați, desvoltați în scrimă, după privirile caracteristice, cari vreau să zică »Am văzut și asta!«, cu un aier de spleen ciudat.

— »Yes, yes!« Englezoaica de lângă mine se apropie de grilajul terasei, aruncă o privire spre

vapoare și pleacă, privindu-mă în treacăt. O față frumoasă. Am mai văzut-o undeva. În tablourile romane de Alma Tadema.

Vapoarele dau signale. Glasul lor străbate seara de Maiu. Nu e strident. Are ceva din căldura verii.

La spatele meu se conturează academia de bele-arte. Li văd silueta în întreagă splendoarea. Contururi hotărâte, energice.

Statuele cele patru — cele patru etape ale zilei — de lângă scara principală par'că prind viață. Dimineața: o femeie tânără, își dă vălul, care o desvălește, mai deaproape. I-se vede fața, pieptul și mijlocul.

Trece o pereche tânără pe lângă mine. Am văzut-o azi dimineață în galeria de tablouri. De sigur în călătoria de nuntă. Nu vedeți cum se țin unul de altul? Cum se privesc? I-am prins când se minunau înaintea Madonnei Sixtine de Raffael. Mai apoi i-am văzut trecând în grabă pe lângă Venera lui Giorgione.

Bărbatul șoptea ceva în ureche nevestei sale.

Ea l-a privit semnificativ, plină de gingășie, de încredere, de mândrie.

Ce le păsa lor de lumea, care-i încunjoară. S'au așezat pe o bancă de lângă mine. Privesc și ei tabloul ținându-se de braț. Cu cât mai strălucit trebuie că vad ei toate. Altă lumină, alt întunerec, alt farmec.

Poate, că n'am dreptate. Poate că nu văd, nu pricep nimica din ce se petrece afară de sufletele lor.

La catedrala catolică se aude bătând unsprezece.

Lumea se respiră prin cafețele și la concertul din colțul terasei. Se aude un vals molatec, ademenitor. Valurile Elbei par'că bat tactul discret.

Mai arunc o privire la părechea mea. Visează încă. Mănile și-le țin întreolaltă, capul ei se răsăde de pieptul lui. Pălăria mare, de Panama, și-a pus-o pe bancă.

Luminile de pe vapoare și poduri își joacă focul pe valuri cu aceeași vervă. De aș fi Wistler aș prinde întreg tabloul într'un acuafort, într'o iuțeață genială. Dar nu sunt — și mă îndrept spre hotel.

O zi neuitată. Mă urmărește capul Venerei lui Giorgione.

La spatele meu o englezoaică povestește unei prietene impresiile într'o nemțească stricată.

Mă uit înapoi. Un cap și niște ochi ștrengărești. Mișcări sglobii.

Dar e târziu. Mai am să vizitez muzeie și mâine.

26 Maiu 1907.

In galeria de tablouri

M'am oprit în sala A Nr. 93. Nu-i așa, e prozaic numărul acesta!? Și totuși, cuprinde *Madona Sixtină* a lui Raffael.

O sală numai pe seama tabloului măiestrului din Cinguecento.

În primul moment am stat ca pironit. Nu mă așteptam la o astfel de impresie. În fundul sălii o pânză de 2 metri și jumătate înălțime și aproape 2 metri lățime. Se poate spune atâta de

unde ni-s'au strecurat zilele de elevi în școlile secundare... Și câți din noi am trăit, »cu traista«, cum se zice: cu ce ne aduceau părinții, rudeniile ori vre-un cunoscut din sat..

Ș'acum, când a dat Dumnezeu să aibă românii instituțiuni, cum e »Albina«, care se îngrijește de întreținerea la școală a sute de elevi și a dat zeci de mii pentru clădirea unui internat, să scape de mizeria locuințelor scunde de prin suburbii atâtea ființe plâpânde, când Asociația sare și ea la mijloc să ajute realizarea cu o zi mai nainte a nobilei întreprinderi, — deputații noștri să nu aibă nimic de zis împotriva ministrului sălbatic care oprește să scăpăm pe fiii noștri de mizeria ce a amărât cele mai senine zile ale tinereții noastre?

Credem că a fost numai o scăpare din vedere, o eclipsă de scurtă durată. Simțul practic îi va determina să repare ce au neglijat... Căci dacă nici ei nu ar sări să protesteze și să apere, ci în viața noastră totul se reduce la protest pe hârtie, n'ar fi de mirare, dacă într'o bună dimineață ne-am pomeni cu vre-un ministru și mai șuchiat, care printr'o ordinațiune să interzică folosirea limbei noastre în biserică ori să declare, pur și simplu, însuș ființa noastră drept primejdie pentru stat și »ideie«..

Când un conte Andrassy, crescut în tinerețe la Curte și care toată viața și-a petrecut-o în cele mai înalte sfere maghiare operează în chipul acesta față de noi, la ce ne putem aștepta în caz când cârma va încapa pe mâinile unui mai puțin »nobil«?!

Să ne strângem puterile, să ne oțelim inimile și treji să stăm, căci, așa se vede: sub guvernul zis »naționalist« și »mare«, fiecare zi ne rezervă câte o nouă ticăloșie.

La serbările jubilar nu se știe cu siguranță nici acum, dacă Majestatea Sa va lua parte. Situația guvernului e jafat de critică, iar indispoziția monarhului atât de pronunțată, încât însuș Wekerle nu știe

un petec de pânză? Câte mii și mii de metri ar trebui să pui ca contrabalansă?

Tabloul e cunoscut din reproducții. Dar ce sunt reproducțiile față de original?

Maria încunjurată de capete de îngeri, cari se pierd în infinit, pe nori, înoată într'o gloriolă aurită. În brațe ține pe Iisus, un trup ideal de înger. Părul lui creș, brațele și pieptul gingaș, niște ochi mari, plini de taine.

Mama de o gingășie fără seamă. Stă să-ți vorbească. Amândoi privesc înainte spre spectator. La picioarele lor ingenuche papa Sixtus II și sfânta Barbara, cuprinși de adorare sfântă. Papa, om bătrân, cu capul gol, (tiara și-a pus-o la o parte), cu gestul mânilor plin de evlavie, cu ochii ridicați în sus. Sfânta Barbara cu fața liniștită, pleoapele închise pe jumătate, mâinile împreunate spre rugăciune. Doi îngeri — vestiții îngeri ai lui Raffael — privesc și ei în sus. Aripioarele lor negre, fețele lor, mâinile, de cari își razimă capul — toate sunt de o frumsețe fără de seamă. Deasupra la stânga și la dreapta, o perdea mare, grea, verde. — Păretele despărțitor de cele lumești.

Stai, privești și nu te înduri să pleci. Intreagă frumsețea, întreagă liniștea sufletească sfântă din fața Mariei te copleșesc. Ochii lor te hipnotizează — ducându-te într'o lume mai bună, mai ideală.

Lumea stă ca năucă. Sala e pururea plină. Divanurile din fața tabloului, sunt veșnic ocupate.

Câte generații se vor fi părintat pe dinaintea acestei pânze de câțiva coți. Și câte simțeminte

pozitiv, dacă va veni Maj. Sa la Budapesta ori nu.

Wekerle va călători Luni la Viena, să reprezinte guvernul ungar la inaugurarea statuiei reginei Elisabeta. Se sperează, că din acest prilej ministrul președinte va afla în formă pozitivă, dacă pe 8 Iunie va fi Maj. Sa în Budapesta, ori nu.

Garantiile constituționale. Contele Andrassy ar fi declarat, că dacă Maj. Sa nu-și va da aprobarea prealabilă a garanțiilor constituționale până la 10 Iunie, își va depune portofoliul.

Simptomatic. La cina de aseară a partidului independist, la care a luat parte și contele Andrassy, s'au ridicat pentru el vr'o trei toaste, iar pentru bietul F. Kossuth, președintele partidului, nici barem unul. O dovadă și aceasta cât e de solidar partidul kossuthist cu șeful său. E de notat, că ministrul Kossuth nu vrea să știe de nimic altceva, decât de rămânerea în postul său.

Contele Batthyányi și-a prezintat abdicarea de vicepreședinte al partidului independist. Kossuth încă n'a înaintat-o partidului.

Alegerile din Galiția. Din 106 cercuri galițiene 80 au ales deja definitiv deputați. Dintre aceștia sunt: 14 conservativi, 2 democrați, 4 socialdemocrați, 14 poloni poporali, 9 poloni centrali, 2 ruteni vechi, 8 ucrainieni, 4 ruteni radicali, 2 zioniști, 4 fără partid și 1 rutean socialist.

Maj. Sa regele, după cum aflăm în ultimul moment va fi de față la serviciul divin, care se va ține din prilejul jubileului al 40-lea dela încoronare. Regele va sosi la Budapesta în 7 Iunie.

bune, frumoase, nobile nu a răspândit — dacă nu altfel, pentru câteva clipite — tabloul acesta.

Ți-se pare că te afli într'o biserică. O biserică mare, pompoasă, sutletească. Serbezi o Duminecă. O Duminecă a Duminecilor. Și ceea ce-ți vede ochiul, primește sufletul cu brațele deschise.

O sărbătoare pentru ochi, pentru suflet. De ce nu ne facem sărbători sufletești de astea mai multe? Atunci, de fapt, am rămâne nemuritori.

Numai în momentele acestea simți că trăiești. Sub sguđuirea magnetică a ideilor geniale, a pânzelor și marmorelor cari întrupează fumosul, te faci mai bun, mai nobil.

Cum, te faci mai bun?

Aud cum rade un glas ascuțit.

Da, da, mai bun, mai ridicat peste micile mizerii. Ochiul tău poate să cuprindă mai mult, inima ta e în stare să bată mai tare. Un om care a simțit pe deplin frumsețea unei capo d'opere, care s'u cuprins de acest fior sfânt, inexprimabil, nu e în stare să săvârșească o faptă rea. După cum poți să te încrezi în țara unde oamenii cântă, deoarece

»oamenii răi n'au cântece«, tot astfel poți să întinzi mâna cu dragă inimă unui om, care știi să se poată entuziasma de artă. Firește, sunt excepții, dar tocmai acestea adevăresc principiul.

Dar câte s'ar mai putea spune contemplând Madonna lui Raffael!

Ingenunchi și tu, muritor de rând, asemenea sfinților din tablou și privești spre fața liniștită, cuprinsă de iubirea de mamă, a Mariei.

28 Maiu.

Din România.

Daruri regale. Din București se anunță că Regele Carol a dăruit și anul acesta, suma de 237.037 lei, din lista civilă, pentru clădiri și restaurări de biserici. Din 1901 și până în prezent, regele a dăruit în total suma de 1,422.222 lei în acest scop. Anul acesta se vor restaura din acest fond bisericile Sf. Trei-Erarhi și Sf. Nicolae din Iași, Sf. Dumitru din Craiova, biserica metropolitană dela Târgoviște și clădirile dela Curtea-de-Argeș.

Alegerile. Colegiile electorale pentru alegerile senatorilor și deputaților viitoarelor Adunări legislative, sunt convocate în ordinea și la termenele de mai jos:

Pentru senatori: Colegiul I în ziua de Duminecă 20 Maiu.

Colegiul II în ziua de Marți 22 Maiu.
Colegiul Universităților din București și Iași, în ziua de Joi 24 Maiu.

Pentru deputați: Colegiul I în ziua de Sâmbătă 26 Maiu.

Colegiul II în ziua de Luni 28 Maiu.

Colegiul III în ziua de Miercuri 30 Maiu.

Adunările legislative sunt convocate pentru ziua de Joi 7 Iunie în sesiune extra-ordinară a anului 1907—1908.

Populația României în 1906. Serviciul statistic din ministerul român al domeniilor a terminat statistica mișcării populației pe 1906. Rezultatele obținute sunt: În comunele rurale s'au încheiat 55.056 căsătorii față de 44.373 din anul trecut. Divorțuri au fost 1093 față cu 1133 din anul trecut. Născuți 226.215 față cu 213.101 din anul trecut. Morți 129.004 față cu 129.021 din anul trecut. Excedentul de născuți asupra morților este de 97.211, pe când în 1905 fusese abia de 84.080. După cum se vede, mortalitatea la țară a fost staționară pe când nașterile au sporit considerabil. În comunele urbane s'au încheiat 9808 căsătorii, față de 6832 din anul trecut, și au fost 645 divorțuri, față de 613 din anul trecut. Născuți 36.223 față cu 35.044 din anul trecut. Morți 18.200, față cu 31.059 din anul trecut. Excedentul de născuți a fost de 8023, în loc de 3985 din anul trecut. Această situație se datorește, pe de o parte, sporirii născuților pe de alta împușnării morților. În toată țara excedentul de născuți asupra morților a fost de 105.234, cel mai mare excedent ce s'a înregistrat până acum. Pentru prima oară în 1904 sporul născuților a trecut peste 100.000. În 1905 acest spor a fost numai de 88.000

Măsura salutară luată de guvern de a se a-renda moșiile disponibile ale Statului la obștiile satești, a început să fie urmată și de Eforia spi-talelor civile.

Până înainte de răscoale, Eforia avea cinci moșii arendate obștiilor satești. Acum, după răs-coale a mai arendat, prin cesiune, încă patru moșii, cari erau exploatate de arendași.

În total deci Eforia are nouă moșii arendate obștiilor satești.

Veniturile dela C. F. R. Incasările căilor ferate în cursul luni Aprilie 1907, au fost de 6,385.002 lei.

Incasările din această lună, față cu Aprilie 1906, au dat un plus de 1,267.156 lei, iar față cu aceeaș lună din 1905 au dat un plus de 1,986.691 lei.

Cel mai mare spor de venituri din anul acesta provine dela traficul mărfurilor, care singur a dat un plus de 1,425.974 lei. Incasările dela transportul călătorilor și al bagajelor au dat în anul acesta un minus de 158.000 lei față cu anul trecut.

Ploile în țară. De rândul acesta, ploile au fost generale. Pe ziua de ieri și chiar azi dimineață a plouat și în Moldova și în Muntenia întreagă.

În Oltenia a plouat în toate județele. Vineri dimineață a mai plouat puțin în sudul Moldovei și în Dobrogea.

Sunt puține locurile, unde ploaia nu a atins decât 5 mm. În toate celelalte părți a trecut de 25—30 mm.

Veniturile docurilor. — Incasările docurilor pe luna Aprilie 1907 au fost de 251.796 lei, cele din Galați și 153.986 dela cele din Iași.

Pe lângă acestea, cu aceeaș fună din anul trecut, încasările din acest an au dat un plus de 100.594 lei.

Institutul geologic al României va trimite anul acesta personalul său în toată țeara spre să ocupe cu ridicări de hărți geologice, spre studiu pământul arabil al diferitelor localități și să studieze substanțele minerale utile ale subsolului, în vederea alimentării comunelor cu apă etc.

Cuvântarea dlui I. Kalinderu

la **Congresul »Soc. de silvicultură«.**

(Urmare și fine).

Însoțirile de acest fel, împreună cu băncile populare, vor ameliora pe de o parte starea economică, iar pe de alta vor dezvolta spiritul de inițiativă, de încredere în puterile proprii, și vor obliga pe săteni cu sentimentul datoriei și al solidarității. Aceste însușiri sunt condițiuni esențiale pentru arendarea și cumpărarea de moșii, și cu atât mai trebuincioase sătenilor noștri, cu cât ei, afară de dorința de a posedea pământ, n'au nici putere, nici cultura necesară, pentru a lucra pământul și a-l lucra bine, ca să nu fie doborâți de cea dintâie recoltă rea.

E aci și un principiu elementar, acela că pentru a dobândi un bun, trebuie să ai mijloace materiale, — dacă nu în întregime, cel puțin în parte, — cât și calități, cari să garanteze stăpânirea și exploatarea lui cu folos. De aceea la **Congresul corpului didactic**, ziceam textual că: »asociațiunile pentru cumpărarea de moșii sunt o chestiune gîngășă în starea de lucruri de azi, care cere multă chibzuință în tot ce se va proiecta sau se va face în privința lor».

Nu într-o amănunte asupra acestor asociațiuni, nici asupra trebuinței unei bănci rurale, care să le înlesnească fondurile necesare, a unui așezământ întemeiat fără participarea statului, dar supravegheat de acesta, după cum există în alte părți și cum sunt și la noi unele instituțiuni de credit.

O asemenea bancă ar putea cumpăra și direct moșiile scoase în vânzare, pe care le-ar da apoi sătenilor în loturi, după puterea fiecăruia.

Țin numai să accentuez, că și într'un caz și într'altul, trebuie luate garanții pentru plata anuităților, fie răspunderea anticipată a unei părți din județ, fie prin impunerea unor îndatoriri riguroase, în ce privește lucrarea pământului, desfacerea recoltei și altele.

În acest chip, sătenii vor fi îndemnați să facă economii, pentru a putea cumpăra pământ, sau să-l muncească bine, știut fiind, că adevărata bună stare nu se dobândește decât prin sudoare și chibzuință și că tot așa se și păstrează. Totdeauna s'ar pune bazele înființării proprietății țărănești mijlocii, atât de necesară pentru existența și progresul nostru general.

Se mai simte trebuința unei administrații și a unei justiții, care să ocrotească interesele clasei rurale și să-i înlesnească apărarea lor. Amândouă au făcut progrese în ultimul timp, după cum știm cu toții, dar mai au și altele de realizat, îndeosebi administrația, care trebuie să inspire deplină încredere sătenilor.

Încredere trebuie să inspire și ceilalți agenți ai statului și factori culți, cari vin în contact cu dânșii, cum e medicul, preotul, învățătorul, deoarece țaranul, bănuitor din fire, din cauza vicisitudinilor dintr'un trecut mai îndepărtat, e și mai neînduplecat când vede că cei chemați nu se interesează serios și din pornire curată și nu se unesc între dânșii.

În sfârșit, vine partea cea mai grea, starea culturală și morală. De aceasta trebuie ținut seamă în orice timp, căci nici o îmbunătățire, nici o reformă nu poate izbuti, dacă nu e pricepută, prețuită și mai ales dacă nu e urmată cu toată tragera de inimă.

Nu se poate spune că nu s'au adus prefaceri în bine și în aceasta direcțiune. S'au făcut dimpotrivă multe și se vor mai face, pentru că suntem încă departe de acel minim de cultură indispensabil oricărei bunăstări sau progres.

Nu trebuie uitat însă că regenerarea unui po-

por nu se poate făptui în câțiva ani; pentru aceasta trebuie vreme mai îndelungată de muncă fără preget, îndreptată nu numai asupra culturii prin școală, ci și asupra culturii și educațiunii în viața de toate zilele, prin cursuri de adulți, șezători, biblioteci și povește neîncetate. Cu mari greutate am aplicat aceste mijloace pe Domeniile Coroanei și cred că am obținut roade satisfăcătoare, deoarece locuitorii, recunoscători și pătrunși că le voim binele, nu numai că n'au luat parte la răscoale, dar au stat chiar gata să respingă năvălirile din afară.

Incontestabil că am fost ajutat, în genere, nu numai de agenții domeniului, ci și de preoți, învățători și de celelalte persoane culte de pe domeniul, și că pentru a dobândi încrederea și a putea izbuti, am făcut înlesniri numeroase și variate, încă dela întemeierea Domeniului Coroanei. Era însă o datorie de inimă pentru noi de a ușura munca sătenilor și de a spori mijloacele lor de câștig, cum trebuie să fie, fără îndoială, și pentru proprietari și arendași.

În timpul de față mai cu seamă interesele moșierilor sunt strâns legate de starea sătenilor, atât materială cât și morală. Uneori sunt chiar predominante de acestea, după cum s'a văzut din răscoale, așa că nu poate fi decât spre folosul proprietarilor, dacă contribuie la luminarea poporului, și în special, la ușurarea vieții lui. Aceasta o poate face prin învoielii echitabile, prin luarea asupra lor a unor nevoi obștești, și prin înființarea de noi venituri, deoarece nu e moșie, la câmp sau la munte, pe care, după natura localității, să nu se poată introduce una sau mai multe industrii, mai ales din cele mici, cari să dea locuitorilor de lucru în timpul liber sau permanent.

Asemenea îi pot indemnă să cultive și alte plante, nu numai porumb, grâu, ovăz și urez, căci o țărâtime luminată, sănătoasă și cu stare ridică totdeauna valoarea proprietății, prin muncă inteligentă și robustă ce-i aduce.

În împrejurările actuale mai e apoi vorba de prefacerea sufletelor, de întărirea caracterului țaranilor, și la aceasta sunt chemați să contribuie îndeosebi cei cari trăiesc în mijlocul lor și cei mai mulți din d-voastră sunteți nu numai silvicultori, ci și proprietari și nu mă îndoiesc că, întorcându-vă acasă, veți arăta poporului amăgirea în care a căzut răscolându-se în contra ordinii stabile.

Legea trebuie să fie sfântă înaintea tuturor, ca și ideea de proprietate, căci asigură existența statului și progresul țării întregi.

Asemenea trebuie știut de toți, că fericirea și mulțumirea sufletească nu se capătă prin jafuri și omoruri, nici prin bogăția făcută pe această cale, ci prin fapte bune și muncă cinstită.

Nimic durabil nu se poate obține prin violență; iar faptele rele nu pot rămâne nepedepsite, într'un stat organizat.

În ce privește despăgubirea pentru stricăciunile ce au suferit particularii din cauza răscoalelor, n'avem precedente, nici legislative nici judecătorești. Nu-mi aduc aminte nici să fie vreunul, între scriitorii ce s'au ocupat de asemenea despăgubiri, care să fie susținut că statul e răspunzător pentru urmările răscoalelor.

Acest principiu al neresponsabilității Statului a fost admis totdeauna în Franța. El a fost proclamat de consiliul de Stat la 25 Iunie 1825, și consacrat în câțiva în mod legal, când cu discuțiunea legii dela 5 Aprilie 1884 asupra responsabilității comunelor.

Statul are însă o obligație naturală, după părerea multor jurisconsulți, și clasicul Vattel spune în cartea sa asupra »Dreptului Gîntilor« că e aci un fel de datorie naturală în sarcina Statului, o datorie sfântă pentru acela care și cunoaște chemarea, deși nu dă drept la vr'o acțiune contra lui.

În această ordine de idei a fost votată legea dela 6 Septembrie 1871, care, cu ocazia războiului franco-german, a acordat o indemnizație de 100 mil. de franci județelor și 6 milioane orașului Paris, cum și legea din 7 Aprilie 1873, care a acordat 120 milioane județelor invadate și 140 milioane Parisului.

Indemnizația însă ce acordă statul în acest fel e în mod cu totul grațios, și în Franța nu aparține decât puterii legislative dreptul de a decide dacă o indemnizație va fi acordată, iar victimele n'au nici un recurs contencios contra decisiunilor

comisiunilor administrative, care fac repartitia indemnizațiilor votate de parlament.

Acum în urmă Germania încă a acordat coloniștilor săi din Africa de sud despăgubiri pentru pierderile suferite din cauza răscoalei indigenilor.

Să sperăm dar că aceste idei de echitate se vor pune și la noi în practică. Aceasta va contribui și mai mult la înfrățirea ce trebuie să existe între clasele noastre sociale și va alcătui un indemn pentru toți, de a lucra la rezolvirea chestiunii țărănești.

Aduceți aminte locuitorilor în mijlocul cărora trăiți, d-lor și scumpi colegi, că avem un Rege înțelept, care de 41 de ani veghiaza la ridicarea țării; că România s'a înălțat la starea de azi mulțumită părinților noștri, mulțumită celor cari vreme îndelungată au închinat și închină munca lor binelui comun. Avem o armată care a reînviat gloria străbună în războiul pentru independență.

Spre mângăierea noastră, ea și-a făcut și acum datoria, oricât de dureroasă a fost, dar e îndoit păcatul celor cari au silit-o la aceasta și cari au făcut ca soldații să tragă în părinți, frați și rude, tocmai în anul jubilar.

Au fost nespuse de dureroase momentele prin cari am trecut în Martie. Jalea aruncată în sufletele noastre și rănile lăsate de acele nenorocite revolte, nu se pot șterge decât prin noi înșine, prin o muncă încordată și unită.

În sfârșit, s'asteaptă dela d-voastră, mai cu seamă dela cei tineri, cari aveți inimile mai încălzite de iubirea de patrie decât cei în vârstă să lucrați cu entuziasm la armonizarea intereselor, la înfrățirea claselor sociale și la îngrădirea luptelor dintre ele în formă umanitară.

Peste două zile vom serba iar pe 10 Maiu, ziua de trei ori sfântă, prin însemnatele evenimente ce ne amintește.

E cea dintâi după împlinirea jubileului de 40 ani, și dacă nu va fi la înălțimea celei din anul trecut, ca splendoare, ea nu poate să nu ne înalte sufletele și să nu ne învioreze puterile pentru munca viitoare. E cea dintâi a unei noi perioade în viața noastră, care va fi, cu atât mai strălucită, cu cât ne vom fi străduit mai mult, uniți în cugete și călăuziți de acelaș ideal național.

Aducându-ne aminte de predecesori, să ne gândim în aceste zile și la cei de față, la MM. LL. Regele și Regina, cari au prezidat la redeschiderea României și să ridicăm rugă, ca Pronia să reverse încă mulți ani harul său asupra Lor, și să ocrotească acum și pururea țeara și neamul nostru.

Domnilor și scumpi colegi,

E cam lungă digresiunea ce am făcut.

O cred însă îndreptățită prin interesul ce purtați ca buni români stării țaranilor, clasei care prezintă o deosebită însemnătate pentru viitorul țării și al întregului nostru neam. O cred justificată prin însuș scopul societății noastre, care e în primul rând de a lupta pentru răspândirea științei moderne asupra îngrijirii pădurilor și pentru dezvoltarea industriilor lemnoase, adecă pentru progresul unei însemnate bogății naționale.

În adunarea aceasta chiar, pe lângă rezolvirea afacerilor curente ale societății, se vor urma discuțiunile din anul trecut, asupra regenerării pădurilor de stejar și asupra esențelor exotice cari s'ar putea introduce cu mai mult folos în formațiunea pădurilor.

Mai avem apoi comunicarea dlui prof. dr. Gh. Maior, despre »Pădurile Comunale și în devălmășie din Transilvania și celelalte țări vecine locuite de români«.

În această conferință, dl major va arăta, după un scurt istoric, care era starea pădurilor în Transilvania la desființarea iobăgiei din 1848, cum și regularea lor în Ungaria, Transilvania și Bucovina, prin patenta împărătească din 1854. Va trata apoi despre supunerea pădurilor regimului silvic și despre trecerea celor județene, comunale și particulare din 42 județe la administrația Statului, arătând rezultatele acestei măsură. La urmă ne va da o statistică a pădurilor comunelor românești, cari sunt destul de întinse și va vorbi despre păduri din punct de vedere cultural și economic.

În ce privește activitatea desfășurată de comitetul societății noastre, în cursul anului expirat, o cunoașteți din revistă. Asemenea vă comunic cu plăcere, că starea financiară a societății e destul de satisfăcătoare, după cum veți binevoi a

vedea din expunerea amănunțită ce va face colegul nostru, dl secretar Nădejde. Tot din socotelii vești constată că încassarile din cotizațiuni și abonamente au mers în anul trecut mai regulat. Astfel, din suma de 7301 de lei, ce era de încasat din 1906—1907, din cotizațiuni și abonamente, s'au încasat 4107 lei 50 bani rămânând la 30 Aprilie 1907 un rest de 3193 lei 50 bani. Mai e de observat că în exercițiul trecut s'au pus la curent cu plata 137 de membri din 211, cel mai mare număr de când există societatea noastră. Capitalul a crescut la 17.000 de lei nominal, dela 16.000, cât era la sfârșitul anului 1905/906.

Pentru prețiosul concurs ce ne-a dat la încasări, aduc în numele comitetului vii mulțumiri dlui inspector general Galeriu și d-lor șefi de regiuni, rugându-i a ni-l păstra și pe viitor, în interesul bunului mers al societății.

În anul trecut am avut nenorocirea să pierdem iar câțiva din colegi. Pe silviculorul Busuioc, care a încetat din viață după o grea suferință, și pe I. St. Chirțoiu, inspector, un distins camarad și apreciat silviculor. La înmormântarea care a avut loc la Ploești, au luat parte mai mulți din colegii noștri, căci făcea parte de multă vreme din societate.

Am mai pierdut pe N. N. Zădăriceanu, mare proprietar, care purta un viu interes societății noastre.

Fie-le memoria eternă!

După o existență de 21 ani, cred că ne putem aștepta la o și mai mare regularitate, și în deosebi la un concurs cât de vioid din partea tuturor, atât pentru colaborare la revistă cât și la conferințe și la diferitele chestiuni ce se impun societății.

În aceste sentimente declar adunarea generală deschisă.

Nou partid politic.

Sufragiul universal nu e merit numai să răstoarne guvernul coaliționist, ci pune pe gânduri pe toți geloșii de puterea proprie nemeritată.

Rezultatele alegerilor din Austria și cu deosebire împrejurarea, că pe deputații aleși nu-i pot concentra programele vechi politice, trebuie să dea mult de cugetat cercurilor politice dela noi. Cu atât mai mult, cu cât programele istorice dela noi nu mai pot întruni nici una majoritate în fața sufragiului universal.

Programul independist și 48-ist și-a avut aderenți, dar acum după ce lumea s'a convins, că acest partid, la putere fiind, n'a putut să facă cu nimic mai mult pentru binele poporului, decât guvernele liberale — alegătorii nu se vor prea încălzi de frazele naționaliste goale ale acestui partid. Cu atât mai mult va pierde terenul de sub picioare acest partid, cu cât se va convinge lumea de nesinceritatea, de falșitatea atât de mare a clasei nemeșilor.

Și cu atât mai puține șanse de reușită pot avea celelalte două partide ale coaliției, cari au fost luate sub aripile partidului independist.

Se impune deci în mod imperios formarea unui nou partid politic, pe baze largi, economice, cu tendințe democratice, care să câștige simpatiile și încrederea majorității alegătorilor din țară.

Ziarul »Magyar Pénzügy« în nrul său din urmă sulevează chestia formării unui astfel de partid, propunând și bazele, pe cari ar fi să se întemeieze partidul. Punctul principal din programul noului partid ar fi promovarea bunei stări economice a poporului. »Până când posibilitatea de existență a poporului nu este asigurată, până când munca nu se plătește în mod corespunzător, până când pentru aptitudinile individuale nu se găsește teren de a produce, până când activitatea noastră economică e unilaterală, respective, până când depinde exclusiv de rezultatul favorabil, ori nefavorabil al producției agricole,

că avem ori nu avem pâine, până atunci legile justițiale, interne, culturale și sociale nu sunt altceva decât podoabe, cu cari ne năzuim a face lux în fața străinătății. Trebuie scoase dar în relief chestiile economice și pe acest teren e nevoie de reforme radicale, cari să rupă cu trecutul.

Articolul nu pretinde separarea politică a Ungariei de Austria, ci numai independența economică a ei.

»De sine înțeles, noul partid va trebui să îmbrățișeze toate reformele sociale îndreptățite și realizabile, până când pe de altă parte trebuie să se războiască cu cea mai mare stăruință împotriva instituțiilor învechite, cari opăcesc fericirea totalității și a singuraticilor. Va trebui să pretindă rezolvarea corespunzătoare a chestiei latifundiilor și a posesiunilor preoțești, obținerea posibilității reîntoarcerii emigranților pe speșele statului, reforma creditului, progresivitatea dărei, etc., etc. Trebuie declarat războiul biurocratismului, abuzului dreptului discrețional ministerial, iar cu naționalitățile trebuie să ne împăcăm în mod loial.

Noi adăugăm: viitorul va fi al unui partid cu baze largi democratice, care nu va exclude cultura națională.

Criza guvernului.

Dacă azi încă nu e criză de cabinet: înșiși membrii guvernului vorbesc fără rezervă despre eventualitatea crizei. Deja de săptămâni nu e secret, că guvernul se luptă cu mari greutate din cauza garanțiilor constituționale, pe cari le-a promis mesagiul de tron.

Dacă însuși »B. H.« scrie astfel numind zile critice zilele de acum, atunci trebuie să fim siguri, că naia guvernului e în cea mai mare primejdie.

Atât de des amintitele garanții constituționale l-au pus bine pe contele Andrassy deja de mult. Se crede deja, pe când umblă prin Italia, că nu va mai întârziă cu demisia. Dar a întârziat. La indemnul lui Wekerle nu și-a depus portofoliul, ci s'a învoit să fie în așteptare.

De atunci a mai fost odată la Viena, dar în loc să-și întărească poziția și-a sdruncinat-o și mai rău. Majestatea Sa nu vrea să știe de garanții, mai înainte de a se primi proiectul despre votul universal.

Acest proiect i-se impune guvernului, iar nu alte atâtea, la cari nu s'a angajat și cari nu sunt de trebuință. Guvernului însă îi trebuie mai întâiu garanții, ca »să se poată realiza aceea ce va decide camera aleasă pe baza sufragiului universal.

Și fiindcă guvernul crede, că până nu va realiza sufragiul universal nu va pleca dela putere, de soarta acestui sufragiu nici nu s'a mai interesat, ci s'a ținut ca orbul de gard de faimoasele garanții. Dacă guvernul ar fi conștrâns să prezinte acum proiectul despre sufragiul universal, ar fi nevoit, să-l prezinte pe-al lui Kristóffy, căci din adunarea de date nouă, de care vorbea guvernul anul trecut, nu s'a ales nimic.

N'a mai fost guvern ungar, care să fi umblat mai mult cu șoalda, ba nici atâta, cât guvernul coaliționist național. A mințit în sus și a mințit cu deosebire în jos. Dar nici nu se putea altfel, căci cine e cu doi bani în trei pungii, trebuie să mintă. Dar și cine stă între două scaune trebuie să cadă.

A știut Viena ce face când le-a dat puterea în mână corifeilor independiști și a știut cum să-i sucească și răsucescă, ca să se facă de răs încă înainte de-a fi împlinit anul. Acum să se facă imposibili de tot nu le mai lipsește decât un singur pas, pe care vor trebui să-l facă.

Cu căderea guvernului coaliționist însă se va nimici și coaliția, lucru foarte firesc. De aceea sunt acum cu toții în culmea desperării și accentuiază neîntrerupt necesitatea solidarității.

Fiind căderea morală a lui Andrassy fapt împlinit, frunțașii partidului independist i-au propus lui Kossuth, să demisioneze și el ca să se dea dovadă de solidaritatea coaliției.

Kossuth însă, care are atâtea planuri de reformă, care vrea să pună o nouă bază politice C. F., care vrea să regenereze politica economică a țării (vorba vine), a răspuns soților de principii, că nu sunt ei chemați de a stabili data abdicării sale.

Aseară a fost invitat și Andrassy la cina obișnuită a partidului kossuthist. S'a vorbit de chestiuni guvernului și de solidaritate. Andrassy a acceptat, că el încă tot sperază și le-a recomandat kossuthiștilor răbdarea și pe mai departe.

Apponyi vorbind despre solidaritate a spus, că nu va fi la nici un caz criză ministerială parțială. »Dacă va trebui — cred însă, că n'a sosit timpul — atunci va izbucni criză totală, și noi, cari am venit împreună, împreună vom pleca.

Societatea s'a risipit pe la 11 ore, destul de întristată sub impresia vorbirilor lui Apponyi și Andrassy, după cum ne spune însuși »Budapesti Hirlap«.

Nu e de fel de invidiat soarta bietului guvern care a ajuns în poziția cea mai ingrată dintre ciocan și nicovală.

Conflictul național din Balcani.

Dăm după »L'Orient Européen« următorul articol:

Zilele trecute un redactor al nostru a avut deosebita fericire să fie primit în audiență de un distins diplomat străin din Capitală, care a petrecut multă vreme în Macedonia și a scos importante publicațiuni politice, din care se vede că este un profund cunoscător al chestiunilor naționale din Balcani.

Credem că cetitorii noștri vor da însemnătatea cuvenită declarațiilor ce a făcut acest înalt bărbat politic, ale cărui convingeri scoase din lunga sa carieră diplomatică, oglindesc în mod fidel sentimentele și ideile cercurilor oficiale și naționaliste din Belgrad.

Iată conținutul acestor declarațiuni, pe cari le dăm tale quale, fără nici un fel de comentariu din partea noastră.

Sârbii și bulgarii.

Exarhatul bulgar din Constantinopol a fost înființat pentru toți slavii din Peninsula Balcanică, având la început un caracter pur slav.

Așa se explică de ce toți locuitorii din Seravia, Mostar și alte localități din Bosnia, precum și un mare număr de comune din vilaetul Scopia, pe unde se știe că n'au existat și nu există decât sârbi, au părăsit pe patriarh și s'au declarat exarhiști. Propaganda culturală sârbească din Turcia a luat un avânt puternic. Până la 1874 au existat în Turcia 69 de școli sârbești, cari au ascultat de exarhat și făceau progrese simțitoare. (Aci distinsul diplomat a arătat o lucrare a sa, în care această chestiune este cu date și cifre, tratată pe larg).

După declararea războiului dela 1877, în care sârbii au luat cei dintâi armele și le-au depus cei din urmă, mișcarea sârbească a fost persecutată rău de autoritățile turcești. Aproape toate școlile s'au închis, aproape toți institutorii au fugit.

Cu liberarea Bulgariei și mai ales cu tratatul dela San-Stefano, care întindea hotarele principatului bulgar până la Albania — înghițând întreaga Macedonia — toate privilegiile s'au îndreptat spre Sofia. Acolo a fost pusă toată nădejdea, de acolo se aștepta toată mântuirea.

Războiul nenorocit dela 1885, între sârbi și bulgari, a contribuit și mai mult la ridicarea acțiunilor idealului panbulgar, astfel încât cauza sârbească în Macedonia acum 20 de ani era considerată ca percută.

Toți slavii deveniseră ca prin farmec bulgari. Propaganda bulgară s'a întins până la hotarele regatului sârb.

Pericolul a fost mare, iar bărbații politici sârbi s'au pus pe lucru. S'a pornit din Belgrad o mișcare, care în scurtă vreme, a dat rezultate foarte bune. Astăzi avem peste 200 de școli, doi mitropoliți și un al treilea în perspectivă.

Sârbii și românii.

Între cauza națională sârbească și cea românească din Macedonia există — sau mai bine zis trebuie să existe — cea mai deplină armonie de interese și de vederi. Sârbii nu urmăresc, nici măcar nu doresc, răul nimănuia, cu atât mai puțin al românilor.

Între Serbia și România a fost în toate timpurile o prietenie sinceră și naturală. Istoria este martoră. În Serbia sunt peste 100 de mii de

români, cari nu sunt persecutați de loc. Au reprezentanți în Scupcină și sunt lăsați în pace întru conservarea limbii și tradițiilor naționale.

În vilaetul Scopia, sunt doi mitropoliți sârbi, cari s'ar oferi cu drag să hirotonească preoți români și să slujească două trei luni într-o comună sârbească. După aceea, preoții români sunt liberi să meargă unde vor. Biserica sârbească nefiind schismatică, preoții români unși cu mir sârbesc vor fi bine primiți de popor.

Sârbi au tot interesul să sprijine pe români, cari sunt un element pașnic și n'au scopuri subversive. Armata română, după cum a zis un diplomat din țară, pentru a merge în Macedonia, trebuie să meargă cu balonul, lucru imposibil.

Grecii și românii.

Foarte rău fac grecii, că nu acordă oarecari concesii românilor. Prin aceasta n'ar perde nimic. Grecii trebuie să fie seamă de prietenia României, care însemnează mult.

Dacă patriarhul ar fi recunoscut dela început iradeaua, nu era să fie nici un conflict, pe urma căruia grecii au suferit îndestul. Fără acest conflict, bulgarii n'ar fi îndrăznit să ia atâtea biserici din Rumelia, unde elementul grecesc a suferit un adevărat dezastru.

5 bande sârbești.

Sârbi au format bande de nevoie. Bulgarii au comis atâtea asasinat, încât pentru a se apăra, slavii indigeni, adică sârbi, au organizat cete. Peste tot sunt 5 bande, din cari două sunt conduse de niște foști institutori.

Aceste bande operează dela hotarul Serbiei și până la linia Veles-Prilep-Kiciova și Dibra.

Dacă sârbi din Macedonia n'ar fi format bande, comitajii bulgari ar fi mers cu îndrăzneala până acolo, ca să facă incursiune chiar pe teritoriul regatului sârbesc.

Dela formarea de bande, propaganda națională și culturală sârbească a făcut în doi ani progrese pe cari nu le-a putut face în 20 de ani.

Concluziunea.

Serbia este hotărâtă să risce totul și nu va lăsa pe bulgari să dispue de soarta Macedoniei, ei singuri. Cea mai rațională și echitabilă soluție a problemei macedonene este, ca să cadă mai întâi de acord grecii cu românii, restul vine dela sine.

Sârbi sunt cu trup și suflet pentru o alianță greco-româno-sârbă, în fața căreia bulgarii vor fi siliți să cedeze din pretențiile lor, făcând unul altuia maximul de concesii posibile. România, Serbia, Bulgaria și Grecia, dacă s'ar înțelege, vom fi singure cari să hotărască de soarta Macedoniei, fără ca nimeni altul să se amestece. Până când nu va exista această înțelegere, starea actuală de anarhie în Macedonia nu va înceta, de care lucru profită în prezent turcii, iar în viitor vor profită poate alții, o putere străină, care va pune mâna pe Macedonia și atunci naționalitățile indigene vor avea cel mult soarta naționalităților din Bosnia și Herțegovina.

Triumful votului universal.

Libertatea individuală apare în lumina zilei. Dreptul natural al fiecărui născut este întărit prin votul universal. El triumfează acolo unde oamenii politici, mult timp în opoziție lui, l-au adoptat; acolo unde toți s'au gândit la binele națiunii, căci el a stricat și rușinat puterea parlamentară. S'au apropiat de masa poporului, fără deosebire de naționalitate, căci ea hotărăște armonia în stat și pacea pe pământ.

Astfel triumfează votul universal în marea monarhie a Austriei, astfel aduce el, cinst, onoare și cuviință dreaptă în alegeri. Toți cetățenii patriei, s'au bucurat pe deplin de prerogativele lui. Naționalitățile au câștigat mult față de trecut,

dar mai mult au câștigat cei în dreptul luptei lor, socialiștii, cari și-au văzut »visul cu ochii«. Ei sunt mândri în cauză și succesul lor va deșteptă aceleași sentimente în frații lor din Ungaria, România, Svedia, Bulgaria etc.

Unde pătura statului e formată din strate social-naționale, acolo trebuie dreptate în alegeri și deci ca consecință, votul universal. A adopta votul universal în *principii restrânse unei națiuni* însemnează aș da ea însăși lovitura de moarte. În Svedia Riksdag-ul a votat la 14 Maiu st. n. o introducere mai restrânsă a votului universal pentru a doua cameră, cu restricțiunea vârstei ce trebuie să fie între 21 și 25 de ani, impunând alegătorilor condiția de a fi achitat toate impozitele către stat și comună. Deci aici se constată un sistem proporțional în alegeri, bine venit din sinul unui partid și bine primit de socialiști (cam deodată).

Noi încă așteptăm cu bucurie și nutriți de mari speranțe, adoptarea votului universal în patrie. El ne va aduce la lumină multe nedreptăți făcute în alegerile anterioare, va arată că presiunea și șovinismul nu va putea nici când conlucra la ideea de stat maghiar și la liniștea spiritelor omenești.

Someșanul.

In plină criză.

Criza e mărturisită. — Cauzele ei. — Kossuth și partidul său.

Budapesta, 1 Iunie (seara, prin telefon). Deși ziarele aproape de guvern caută să ascundă ori cel puțin să atenueze svonul despre criză, în cercurile bine informate se știe că deja dela începutul lui Maiu există o criză brută și nu e imposibil ca pe Lunj Wekerle să se întoarcă din Viena ca — demisionat. Temerile sunt cu atât mai întemeiate, cu cât de astădată nu e vorba de chestii în cari de dragul păcii Curtea ar putea să facă unele concesii, ci conflictul este din cauza atitudinii guvernului și partidelor din Austria.

Este adevărat, că de mai multă vreme în presa maghiară se face caz mare din așa zisele »garanțiile constituționale« pe cari Andrassy zadarnic le urgentează, căci *M. Sa nu vrea să le acorde*. Așa prezentate lucrurile, ele exprimă numai pe jumătate adevărul. Nu mai este adecă secret pentru nimeni, că *M. Sa insistă să se facă întâi reforma electorală*.

Strâmtorat este însă guvernul maghiar din partea celui austriac, care insistă pentru *încheierea pe 20 ani a tranșacțiunii* și nici nu stă de vorbă cu Wekerle în chestia despărțirii de bancă și a înființării vămii maghiare.

Sunt interese economice mari pentru austriacii să nu cedeze în punctul acesta și dacă coaliția discută mai mult chestia »garanțiilor constituționale«, e că i-ar veni mai bine la socoteală să apară căzând de la putere pe o chestie națională, decât *izgonită pentru că nu se ține de cuvânt și ezită a da sufragiul universal*, ori pentru că în chestiile economice pendente de Austria nu și-a precizat dela început situația.

Știrile de astă seară spun că Wekerle văzând cum în chestiile economice guvernul austriac nu cedează de loc, și-ar fi o-

ferit deja demisia, dar *M. Sa n'a primit-o*, ci i-a lăsat vreme doar-doar își va aranja acasă situația. Nu e de crezut însă că mergând el acum la Viena, poate da asigurare că 48-iștii îi vor vota o tranșacțiune cum vrea — Beck. Dar nu se mai vede nici ca lui Kossuth să i-se voteze o asemenea tranșacție, pentru că deși între 48-iști sunt mulți cari s'ar bucura să fie numai al lor guvernul, sunt însă și fanatici, contrari tuturor măsurilor *proprii a discredita partidul în jos*. Apponyi a și spus-o la cina de ieri: »Impreună am venit, împreună cădem!« Desigur, a înțeles chestia așa, că 48-iștii nu se despart de aliații lor, dar, nici între dânșii nu se poate tolera o politică asupra căreia n'ar cădea toți de acord. Iar afară de Kossuth și câțiva doritori de beneficiile puterii, între frunțași nu se găsesc destui pentru a forma un cabinet curat kossuthist... Forțând lucrurile Kossuth s'ar pomeni cu o mare parte din partid — în opoziție.

Criza poate să nu se declare acum, e chiar probabil. Se apropie adică jubileul de încoronare și în plină criză nu se poate face asemenea serbare. Mai ales că pentru ziua jubileului *M. Sa va veni la Budapesta*. Se poate că va veni nu numai să serbeze, ci și la prohodirea »marelui minister național«!

Din străinătate.

Rusia.

Familia țarului s'a mutat ieri în Peterhof, unde va sta peste vară.

Serbia.

Conflictul între Pașici și Vuici. Vuici i-a trimis regelui un raport amănunțit despre conflictul dintre el și Pașici. Vuici și-a retras demisia în calitate de deputat, pentru că voiește să se răfuiească în scupcină cu Pașici.

Macedonia.

Revolta armatei. Se telegrafiază din Üksüb, că sunt temeri de mari turburări acolo. Soldații s'au răscolat cerând ca ei să fie imediat descarmați.

Valiul cercului este prisioner în casă. Consulii Austriei și a Rusiei nu pot părăsi localurile consulatelor. Poporațiunea este foarte alarmată, fiind temeri de mari vărsări de sânge.

Un aromân atacat. O știre din Karafia, vilaetul Salonic, spune că notabilul aromân Palicaria a fost grav rănit, iar servitorul său ucis.

Germania.

Alegerile în Bavaria. Ieri au avut loc alegerile pentru camera bavareză pe baza

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de pocel de apă amară

Igmándi

al lui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fiere, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari: 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

sufragiului universal. Până aseară la orele 10 s'au cunoscut următoarele alegeri: în München 3 socialdemocrați și 3 liberali, în Nürnberg 4 socialdemocrați și 1 liberal, în Augsburg 1 liberal și 1 centralist și în Würzburg 1 centralist și 1 poporal.

Ziariștii englezi, cari au fost atât de bine primiți în Berlin, au avut o întrevedere cu împăratul Wilhelm, care i-a salutat în limba engleză și și-a exprimat dorința, ca și alți bărbați englezi cu influință să cerceteze Germania, ca să cunoască referințele de acolo.

America.

Roosevelt despre capital. Președintele Statelor-Unite a ținut în Indianapolis o vorbire, în care s'a ocupat intensiv cu marile probleme sociale-industriale. Una din probleme este susținerea dreptului de proprietate. Acesta poate fi apărat numai atunci, dacă ne gândim, că îl primejdiesc nu atâta socialiștii și anarhiștii, cât mai mult abuzurile capitaliștilor. Guvernul va avea să împiedece de aci înainte îngrămădirea mare a capitalelor.

China.

Răscoala. Spre meazăzi dela Amoy s'au răscolat 30 mii de persoane. Viceregele din Fuciau a trimis o trupă de 8 mii soldați în contra lor. Răscoala se răspândește tot mai mult spre Amoy, unde răscolății așteaptă vapoare de războiu.

Criză...

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 1 Iunie.

Nu știu, o fi din pricina zvonurilor de criză ori de ce, astăzi este o deosebită animație în sală, ca și pe coridoare. Și pas de pas se observă mici semne, înafară, a unei crize ce bântuie înăuntru. Se aud glasuri mai îndrăznețe, se fac ovații mai puține, și — oamenii sunt mai precauți. Pe aci să primească și proiectul de rezoluție a lui Mezőfi, fără a întreba mai nainte guvernul, fără a-i cere sancționarea prealabilă.

Ieri, s'a primit un amendament chiar în contra voinței ministrului.

Se lapădă... În sfârșit, nu se știe ce vine, cine vine — și ce aduce!

Pretutindenii despre cina de aseară din hotel Drechsler se vorbește. Din negațiile lui Apponyi, se scot o grămadă de afirmații. Din sărbătorirea demonstrativă a lui Andrassy — care nu prea ia parte la astfel de cine — se fac toate concluziile posibile și imposibile. Iar, în neamintirea lui Kossuth, se vede un semn al — situației.

Poate tot la zvonurile de criză s'au adunat și deputații naționaliști într'un număr frumos.

— Un moment interesant. Cu prilejul vorbirii lui Emödy, s'a constatat perfectă asemănare între articolul 33 și articolul respectiv din aceeași lege prusiană. A fost puțină bucurie la această descoperire.

Sedința se deschide la orele 10.
Prezident: J. Justh.
Deputați naționaliști: Maniu, Mihali, Mrkšici, Pop, Suci, Brediceanu, Hodza, Vlad.

La ordinea zilei proiectul — lui Darányi.

Articolul 31 se primește cu neînsemnate modificări dela Gaal Gaston, respingându-se una propusă de Mezőfi.

Articolul 32.

Molnár S.: Să se suprimă alineatul întâi și intercalarea unei propoziții, ca, unde copii servitorilor sunt scutiți de taxă școlară, rămâne situația asta.

Ernszt S.: Nu aderează la propunerea lui Molnár.

Mezőfi: Stăpânul să plătească dările servitorilor și taxa școlară a copiilor lor. Prezintă *proiect de rezoluție* ca guvernul să fie obligat a pregăti în 6 luni un proiect de lege, prin care servitorii sunt scutiți de orice dare de stat, bisericească, comunală și școlară.

Leitner: Cam acelea ca și Molnár.

Dr. Suci: Articolul acesta, are un deosebit interes pentru școlile naționalităților. Cere suprimarea alineatului al doilea.

Mezősi (secretarul de stat, care înlocuiește pe ministru) răspunde pe larg, ca om nou, și — prin urmare — conștientios.

La votare, însemnatul proiect de rezoluție al lui Mezőfi cade, în schimb însă, se primesc câteva neînsemnate adaosuri.

Articolul 33 (cu privire la certarea servitorilor).

Bernáth, referentul, motivează pe larg. **Vásárhelyi.** Modificare.

Návay. Discută chestia pe baze de sociologie și psihologie. Nu-i drept, ca stăpânului să-i fie toate permise, iar servitorul să rabde toate. Se miră, cum de în un parlament al veacului nostru mai trebuie accentuat aceasta. Stăpânul trebuie să fie îndemnat a ridica pe servitorul sărac într'un rând cu sine. Dacă el, omul cult, nu știe să fie moderat în expresii, cum va putea servitorul »incult«. Drepturile omenești trebuie măsurate cu aceeași măsură. Propune lămurirea paragrafului. (Vorbirea lui amănunțită și liberală a fost des întreruptă de aplauze, din partea naționaliștilor, democraților și unii din stânga).

Mezősi aderează.

Emödy (constituțional). În față cu Návay, un membru distins al partidului...

O voce: Al parlamentului!

Altă voce: Al țării!

A treia voce: Al lumii! (Haz și veselie.)

Emödy: ...este silit a pleda, mai amănunțit decât Návay pentru păstrarea textului original. Motivează cu câte de toate. El nu se prea încrede în cultura conaționalilor săi, și i-e teamă că vor fi prea des pedepsiți pentru »înjurături«. (Stânga îi contrazice des prin Nagy György, Darányi însă îl ascultă cu plăcere.)

Kelemen S.: dă explicații.

Dr. Pop: Complimentează vrednicul umanism al lui Návay. Egalitatea trebuie să stăpânească nu numai în fața lui Dumnezeu ci și în fața oamenilor. Se bucură, că chestiile de onoare nu sunt încredințate pretorilor.

Va aprecia chestia din punct de vedere juridic.

Legile în ființă apără chiar și onoarea copiilor, pedepsind pe cei ce le zic »găsit«.

Propune: numai stăpânul și cine îi ține locul, să fie în drept a certă.

Fenyvessy S.: Răspunde lui Emödy.

Giesvein S.: Judecă tot din punct de vedere psihologic. (Educația uită și el să o pomenească!) Nu noi să ne îndreptăm după străinătate, ci ea după noi. Sprijinește pe Návay.

Csitáry B, Pethő S. și Farkas S.: asemenea.

Mezőfi Vilmos: cere suprimarea întregului articol.

Okolicsányi și Kardos sunt contra. **Zichy Vladimír:** nu se lasă terorizat de presă și de socialiști și susține textul original.

Fiind ora 1 și jumătate, se trece la interpeleții.

Visontai interpelează în chestia ziarului din America »Szabadság«, căruia i-s'a detras debitul postal.

Sziklay interpelează în chestia fabricii de cartușe din Pojon.

Ministrul **Jekelfalussy** îi răspunde.

Sedința se ridică cu 10 minute înainte de 3 ore.

Concursuri pentru premiile „Academiei Române“.

(Urmare și fine.)

XVI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 lei se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Animalele domestice din România«.

XVII. *Premiul Năsturel* din seria A de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Studiul culcușurilor de petrol din Moldova«.

XVIII. *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Desvoltarea boerilor în principatele române«.

XIX. *Premiul Atanasie Fătu*, de 3000 lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin secțiunea științifică celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând: »Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți«.

XX. *Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1912, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Starea principatelor române înainte de domnia fanarioți«.

XXI. *Premiul Năsturel* din seria A. de 5000 lei se va da în sesiunea generală din 1912, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: »Înrăuirile curentelor străine în evoluțiunea limbii literaturii române în secolul XIX«.

XXII. *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1912, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului: »Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei«.

XXIII. *Premiul Princesa Alina Știrbei*, se va da în sesiunea generală din 1914, prin secțiunea istorică, pentru cea mai bună scriere în limba română despre »Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.« Premiul este de 8500 lei în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltueelii de tipărirea scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în o mie exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere. —

|| ZÉRO ||

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat. BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

Cronică științifică.

Un leac împotriva sifilisului. D-rul Lassar din Berlin a adus înaintea soc. medicale 5 înși bolnavi de sifilis, a căror stare s'a îmbunătățit foarte mult, în urma unor injecții cu atoxyl (o combinație organică arsenicală, care se întrebunțează și împotriva boalei somnului în Africa de miiază-zi). Și la institutul lui Pasteur s'au făcut încercări cu acest leac și au ieșit bine.

Bolnavii lui Lassar erau în gradul I-ii și al II-lea.

Profesorul Hoffman a căpătat rezultate bune, de mirat, în spitalul Charité, Berlin, în cazuri rele de tot.

Se vor face multe cercări și în alte clinici.

Profesorul Uhlenhuth a cercat cu izbândă leacul la maimuțe.

Un ser în potriiva holerei. D-rul Kraus din Viena a putut căpăta un toxin care îmbolnăvește animalele și le omoară cu toate simptomele holerei. În urmă Gouber și japonezul Hajami, după mari greutatea, au reușit și ei a face acelaș lucru. Injecționând la animale otrava, acestea se îmbolnăveau uneori pe dată, chiar după câteva minute. Dar pentru ca microbii holerei să facă otravă, trebuie cultivați pe anumită soluție de peptonă alcalinizată potrivit. Și după câțva vreme, nici în aceste împrejurări nu mai dădeau otravă, măcar că se înmulțeau, ba chiar însaș bacteriile erau otrăvitoare și dădeau boală, dacă le injectau de-a dreptul. Cu toxina, dând-o treptat în câțimi tot mai mari, au imunizat animale, iar serul lor are putere de-a paraliza otrava holerei cu 1/20 cent. cub, 2 c. cubi de otravă.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 Iunie n. 1907

Din cauza sfintei sărbători Constantin și Elena de Luni, nrul proximal ziarului nostru va apărea Marți noaptea la orele obișnuite.

— Dela curtea episcopescă. Azi P. S. Sa Episcopul I. I. Papp a dat masă mare, la care au fost invitați dl canonic George Telescu, cu d-na, dl Ioan Beleş, notar public, cu d-na, dl Vasile Beleş cu d-na, dl Vasile Goidiș, cu d-na, dl George Pușcariu, cu d-na, d-nii protosincol R. Ciorogariu, dr. N. Oncu, P. Truța și dr. G. Ciuhandu. În tot decursul prânzului a domnit cea mai frățească dispoziție și s'a amintit cu simpatie de petrecerea în Arad, timp de 26 ani, a fostului protopop, azi canonic G. Telescu, exprimându-i-se regrete că pieacă la Lugoj, fiind chemat la post bisericesc mai înalt.

Dorim și noi multă sănătate dlui canonic, care mai bine de un sfert de veac a propagat aici credința în biserică și dragostea între frați.

— Numai baroni. Ziarele coaliției, din incidentul jubileului de încoronare, promit »națiunei« toate bunățile pământului. Vor fi numiți prinți, conți, baroni și conzilierii intimi — noi. Bucuria »națiunei« e mare, dar această bucurie a fost numai temporală. Se dementează semioficios numirea de noi prinți, conți și conzilierii intimi, rămânând numai pe lângă baroni. Abia de 2 baroni va fi lipsă pentru fondul de dispoziție al guvernului. Actele de denumire ale acestora sunt încă în cancelaria de cabinet, dar în cercurile guvernamentale se speră, că jubileul încoronării nu va trece fără avansări la rangul de baroni. Nu-i vorbă, e fericită nația maghiară.

— Bancnotele de 5 și 50 fl. se mai pot schimba până la 1 August a. c. Ceice au astfel de bani să grăbească a-i schimba, că dela data de mai sus își pierd valoarea.

— Contra duelului. Se telegrafiază din Paris că ministrul de războiu a trimis un circular către comanda trupelor, prin care dă ordin ca la nici un caz să nu se dea voie de a duela militarii și superiorii lor, și sub nici o împrejurare să nu se facă presiune asupra soldaților pentru a-i îndemna la duel. Dacă în decursul serviciului s'ar întâmpla vre-o neînțelegere, autoritățile să se folosească de regulament. Dacă neînțelegerile se întâmplă afară de serviciu, așa dacă e vorba de chestii personale, depinde dela părerile fiecăruia cum să porceadă ca să corespundă conștiinței și părerilor lui. Dar respectivul întotdeauna e responsabil de faptele sale în fața legii și a regulamentului militar.

— Procesul Bonmartini-Murzi. Se vestește din Milano, că pe Tullio Murzi care e arestat și pe Pio Naldi, asasinii contelui Bonmartini alaltăieri i-a ascultat împreună. În decursul întrebărilor încrucișate Pio Naldi a mărturisit, că Murzi n'a luat parte la asasinarea lui Bonmartini.

— Scrisoare de dragoste către moștenitorul de tron al Germaniei. După o știre din Martin moștenitorul de tron al Germaniei a ajuns pe o cale de tot curioasă la o moștenire de 40,000 mărci. Nu de mult a murit în Lotharingia o văduvă de 60 de ani, anume Clotilde Larchez, în testamentul căreia s'a găsit o scrisoare de dragoste către moștenitorul de tron al Germaniei, în care îl roagă ferbinte pe fiul de împărat să-i dăruiească ei inima și în schimb îi va lăsa 40,000 de mărci. Se înțelege că moștenitorul de tron nu ia în considerație această moștenire curioasă.

— Din Cernăuți se scrie că parlamentul după cum se vorbește, va anula mandatul deputatului dr. Straucher, fiindcă s'a dovedit că pentru el au votat 35 înși cu cărțile unor alegători morți, de asemenea va fi anulat și mandatul deputatului C. Isopescu-Grecul, deoarece adversarul său, Ioan Cuparencu, a fost ales cu majoritate de voturi, dar 95 au fost anulate fiindcă n'au fost scrise cum trebuia: unele au fost scrise Ivan Cuparencu altele I. C. iar altele în limba rusească.

— Prospectele recoltei generale. După ziarle speciale economice: producțiunea grâului va fi cea mai slabă dela anul 1901, și e probabil întreaga recoltă din lume va rămânea sub necesitățile normale.

— Cel mai fericit om din lume. În zilele trecute a murit în Geneva un om de o sută doi ani, anume Jean Brun. Într'a o suta aniversare a nașterii lui a dat un mare banchet. Când a venit rândul la beuturi, el s'a ridicat ca primul orator.

— N'am luat nici odată medicamente — zicea el — și n'am consultat nici odată medici. De când mă știu, mi-a plăcut beutura și tutunul. Dar n'am iubit niciodată altă femeie afară de mama mea, și nici nu m'am apropiat de nici o femeie. Așa cred că eu sunt cel mai fericit om din lume.

Și bătrânul a mai trăit încă doi ani încrezut în fericirea lui.

— O întâmpinare. Ni-se scriu următoarele: Un prea stimat corespondent, care așa se vede că voește să devină »român mare« prin aceea, că seduce publicul, iar pe de altă parte să expue persoane nevinovate disprețului marelui public român, în nrul 105 al st. Dvoastră ziar mă calumniază cu aceea, că reprezentanța comunală din Rișca numai la îndemnul meu a decis, ca crășmele să nu se închidă Dumineca și în sărbători. Declar că aceasta e calomnie infamă. Nu voesc să-mi spăl mâinile. Tocmai de aceea

nu mă apăr, ci ca publicul să poată judecă drept, alături sub-adeverința primarului comunal.

Domnule corespondent, de ce nu ai atacat statul, că de ce permite fabricarea beuturilor spiritoase? Vei răspunde, că de aceea, că din spirt statul are venit mare. Ce face statul în mare, aceea a făcut comuna Rișca în mic!

Vă rog de redactor dați loc acestor șire în prețuitul Dvoastră ziar, publicând și adeverința primarului.

Rișca, 29/V 1907.

Cu stimă:

Azarie Hențiu
fost primar 24 ani.

Iată acum și

A D E V E R I N Ț A.

Subscrisul adevăresc, cumcă Azarie Hențiu nu e membru în reprezentanța comunei Rișca și așa nici nu a luat parte la hotărîrea în cauza închiderii crășmelor în Dumineci și sărbători.

Reprezentanța comunală numai de aceea a fost în contra închiderii crășmelor, deoarece comuna are o crășmă, care aduce arândă anuală 600 cor. Iar dacă hotărîrea s'ar fi adus pentru închiderea crășmelor, arândă de 600 cor. numai am putea-o căpăta. De unde urmează, că comuna Rișca, care până acum nu plătește nici 1 fil. arunc, ar plăti de aici încolo arunc. Cu toată inima am fi fost și noi pentru închidere, dacă nu ne-ar fi amenințat aruncul, care fiind odată aruncat, de sigur ar tot crește.

Notez că crășma comunală e așezată lângă drum vicinal și în timp de iarnă e menită să dea adăpost ciuberarilor, cari coboară dela munte, olarilor, rotarilor, spătarilor, cari vin de sub poalele munților cu cară încărcate de marfă.

Rișca, 29 Maiu 1907.

Florea Adam
primar.

— Albumul minciunilor. Regina Norvegiei are obiceiul de cetește tot ce se scrie în ziare despre ea și despre regele. Tot ce se scrie în presa din lumea întreagă, articole lungi sau scurte, sunt tăiate din ziare, lipite pe hârtie albă și puse pe masa reginei.

Regina împarte în două materialul bogat. Știrile adevărate le separează, ce e minciună le lipeste într'o carte mare cu file albe, care e intitulat »Albumul minciunilor«. În acest album vin toate știrile și faptele precum și declarațiile ce se atribue părechii regale, despre cari ei nu știu nimic.

— Erorile de tipar, strecurate la rubrica *Sociale* din nrul trecut al ziarului nostru sunt a se îndreptă astfel: Partea întâi, șirul 12 din sus, *succed* în loc de *sucred*, în șirul 16 *clapele* în loc de *clipele*; în șirul 35 din jos *peisage* în loc de *picirage*. Pe pag. 7 în șirul 4 din jos, dela sfârșit, *adevărare* în loc de *adevărat* e...

— „Nu mai e“ pipă cu băgău, inveninare de nicotin, fum de tutun puturos. Să folosim camisol totdeauna curat, lungimea 65 cm. 3 cor. în loc 45 cm, lung. 2 cor. Țigaretă dela 90 bani. Tevele de ciubuc se fabrică la comandă. Pipă de vânat nouitate 3 cor. Se trimite ori-unde cu rambursă din partea lui Horváth Florián, Budapesta, Ráday-utca 14.

— În Arad, strada Forray în palatul contelui Nádasdy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaericeale.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește fabricațiuni de argint china de prima calitate. Gallert S. és fia, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— Pentru o întregă uniformă de haine bărbătești (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Poftiți și cereți muștră. Excluziva măgazină a fabricii de pănuri Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

Atragem atențiunea asudra anunțului lui Reményi Mihály.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT



Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Schöner Samu, juvaeriu în Szeged.** Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

Ultime informațiuni.

Budapesta, 1 Iunie 1907.

Nou partid în sânul coaliției. Se afirmă, că în sânul coaliției s'a format deja un nou partid al majorității, din care fac parte contele *Andrássy*, *Apponyi*, *Holló*, *Battyányi* și *Rakovszky*. Șeful partidului va fi fostul ministru *Szell*. În camera trece combinațiunea aceasta de o glumă proastă.

— Să o mai mâncăm odată nespălată, a spus un kossuthist, ca să ajungă ministri *Rakovszky* și *Szell*?

Din Cameră. Pentru ședința de Luni s'a pus la ordinea de zi proiectul despre jubileul încoronării, care probabil se va debata toată ședința. Debaterea asupra proiectului lui *Darányi* se va continua astfel numai Marți.

Partidele coalizate au avut azi o conferință, discutându-se proiectul încoronării. Mai mulți deputați au expus spiritul de nemulțumire, ce stăpânește țara. Momentul nu e deci potrivit pentru sărbare. Cu toate că s'au ridicat unele excepțiuni, proiectul s'a primit în forma originală.

Socialiștii creștini, după cum se telegrafează din Viena, sunt actualmente partidul cel mai puternic în Austria, după ce au fuzionat cu ei clericali germani, 26 la număr. Socialiștii creștini sunt așadar 96 la număr, față cu socialdemocrații, cari sunt numai 86. Sunt decise și celelalte fracțiuni catolice să fuzioneze cu socialiștii creștini.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De TEODOR FILIPESCU.

Partea a II-a.

XI.

(Urmare.)

Orele după amiază le-am consacrat *Turnului dela Galata*. O luarăm pe jos peste suișul (strada) lui *Kalderim*. Turnul dela Galata e o curiositate, când te sui sus poți vedea capitala întregă. Taxa de intrare e 5 piastri (1 fl. 5 bani) de persoană fără bacșiș. Între zidurile acestui turn te sui peste 140 de trepte, — și ajungi într'un spațiu mare rotund, unde se lăgănesc pompieri de pază. Prin ferestrele acestui spațiu poți admira capitala cu Bosforul, Cornul de Aur și Marea de Marmoră. Partea capitalei Sтамбуl apare acuma foarte clară și interesantă. Acest turn fu clădit de *Genovezi*, ca să poată observa mișcările inimicilor, cari s'ar fi apropiat de Constantinopole cu vapoarele lor.

Pompierii de pază din acest turn, cer pe lângă taxa amintită și un bacșiș, ca să ne conducă un rând mai sus, în alt spațiu. Însă nefiind nevoie a se sui mai sus, căci și de aici se vede tot așa de bine, am refuzat acest ofert. Când ne coborîrăm din turn, la ieșire a trebuit să dăm bacșiș aceluia, care ne-a condus pe scară cu lumină.

Lângă Turnul de Galata, ceva mai jos către Cornul de Aur, e *Banka Otomană*, aici luarăm o trăsură cu care plecaserăm peste Podul Nou la *Muzeul Național* în Sтамбуl. Acest muzeu e în *Cinili Kiosk* din Seraiul (palatul) vechiu. Trăsura trece pe drum la muzeu pe lângă zidul vechiu bizantin.

Muzeu are dinainte 14 coloane cu statuia marei *Hercules*, adusă de pe insula *Kipros*. În curte sunt împrăștiate pietre cu inscripțiuni grecești și latine. La intrare în muzeu se plătește 5 piastri de persoană. În dreapta dela intrare, se trece într'o sală mare, în care se văd sarcofaguri

admirabile. Între acestea e de remarcat Sarcofagul dela *Sida* lung 1.44 m. lat 1.18 și înalt 2.88 m. cu sculpturi frumoase și alte sarcofaguri găsite la *Sida* (Anatolia) în anul 1887, apoi un sarcofag de plumb din Libanon (săpat în anul 1888), sarcofagul mare de piatră cu sculpturi a lui *Nohakeran* dela *Sida* 1897 și alt sarcofag săpat la *Serfeke* (1890). Sarcofagul găsit la *Sidoni* în *Lisialdin* anul 600 în. Hr. Mai departe se văd sarcofaguri dela fenicieni, egipteni și asiri cu inscripțiuni. În sala stângă sarcofagul lui *Alexandru cel Mare*, regele macedonenilor cu sculpturi, cari ne arată momente din viața acestui rege (răsboiul cu *Dacius* regele persian, scene din vânatoare etc.); două sarcofaguri a familiei lui *Alexandru*, un sarcofag împărătesc dela fenicieni, care a fost 2600 ani sub apă etc. Între alte frumoase obiecte antice e de remarcat o frescă de soldat bizantin, sarcofaguri egiptene și asire. Din *Babilon* e o colecțiune întreagă cu figuri mici și sarcofaguri. Un sarcofag al unui guvernator roman găsit înainte cu trei ani la *Cania* (Asia mică) are cele mai frumoase sculpturi, cari reprezintă pe guvernator cu familia sa și o scenă din răsboiul cu goții. Obiectele din acest sarcofag le-au furat însă hoții, cari au găurit mai întâiu acest sarcofag mare. O mulțime de sculpturi din timpul împărățiilor bizantine, o bucată de marmoră roșie cu sculptura *Constantin și Elena*, o cutie de piatră găsită în biserica sf. *Sofia*, care servea pentru aiazmă și alte multe frumoase obiecte stărnesc admirația vizitatorilor.

(Va urma).

Redactor responsabil *Ioan N. Iova*.

Editor-proprietar *George Nichin*.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onorabilului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în
Str. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate din carne proaspătă de porc și roș pe on. public să mă părtinească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan
măcelar.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix”.

Ioan Francisc Kwizda

furnisorul curței c.-reg. austro-ung., reg. române și princ. bulgare

farmacist cercual în *Korneuburg* (lângă Viena).

Prav de Korneuburg al lui Kwizda pentru nutreirea vitelor

E un mijloc de hrană pentru cai, vite corunte și oi. În cele mai multe grajuri se folosește de 5 ani la lipsă de hămiseală, împotriva mistuirii rele, pentru îmbunătățirea la telui și pentru urcarea cantității de lapte a vacilor. Prețul unei cutii 1.40 cor., o jumătate cutie costă 70 fil.



Veritabil e numai cel provăzut cu breveta mai sus. Preț-curentele ilustrate să trimit gratuit și franco.

Deposît general: farmacia lui *Iosif Török*, Budapesta, VI., *Király-utca* 12 și *Andrássy-út* 26 II.



Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză germană.

904/1907 tkv. sz.

Árverési hirdményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhínteszi, hogy a Czárán Sándor tótváradí lakos végrehajtónak, Vojtácsán Partenie szurduki lakos végrehajtást szennydő elleni 75 K 24 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék a m.-radnai kir. járásbíróóság területén lévő, a Tótvárad községben fekvő, a tótváradí 122. sz. tkvben A I 1, 3, 4, 5. sorsz., 260—261., 516 813. és 972. hrzi számu ingatlanokra az árverést 1294. ezennel megállapított kikiáltási árban eirendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanokra az

1907. évi július hó 4-ik napján délelőtt 10 órakor

Tótvárad községhezánál megtartandó nyilvános árverés a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becslésnek 10 százalékat, vagyis 129 K 50 f-t készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleg elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszállítatni.

M.-Radna, 1907. évi márczius hó 9-én.

Kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Nyisztor,
kir. aljbíró.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.



Unicul veritabil e Balzumul Thierry

provăzut cu marca „Călugării verde” sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiunilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încredințarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare *Centifolia Thierry* recunoscută ca „non plus ultra” contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fil. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin ramburs.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă isvorul mineral de apă aeră *Rohits Sauerbrunn*. Depozite în următoarele apothece: în *Arad* *FÖLDES KELEMEN* și la *HAJOS ARPAD*. Se află în deposit și la *L. Vértés*, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revânzătorii să fie atenți la cumpărare și să mandă la balzumul meu brevetat prin lege. senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce cumpără balzumul pregătit în apoteca mea, altul fals și care nu este provăzut cu breveta „Călugării verde”, dar mai ales revânzătorii pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. În așa stă lucrul cu celelalte amestecături de orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).



La „Cănele negru”.

băcănia sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

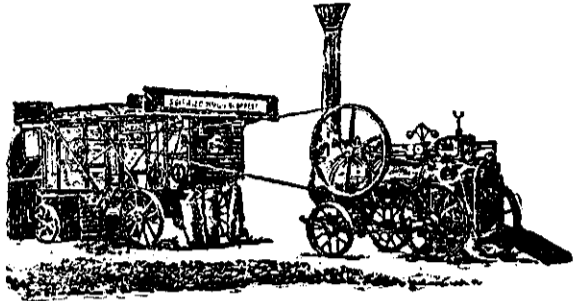
● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.



Provisiuni de mașini cu vapor LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

in formă întrebuițată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătere foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

BASĂ SIGURĂ

AROMĂ PROASPETĂ RECREATOARE
RECUNOSTIȚIA ESPERTILOR

SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL
BOUQUET MINUNAT
MĂRGELE ESCLENT MĂRUNTE

MANIPULARE DE SPECIALITATE
INGRIJIRE CONȘTIENȚIOASĂ
VINURIALESE CU GRIJE MARE
Vii PROPRII DE MODEL

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de vie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși și cuco-roană, 200,000 bucăți trandafiri nobil, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco — urma

Váravelencei műkert. zeti és rózsatelep Nagyváradon.

Sanatoriul și hidroterapia alui

Dr. RÁCZ ÖDÖN

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca nr. 7.

Telefon 639.

Deschii îndecursul anul întreg pentru bolnavi interni și externi.

Băi electrice. Hidroterapie, tratament electric, băi de carbogen, de ectină și minerale. Tratament cu aer cald, dulapuri de aburi, cură de nomol de Pöstyéni. Băi de nomol de Franzesbad, cu nomol original. Impachetări cu nomol. Inhalațiuni. Masaje cu vibrații. Cură de slăbire și îngrășare.

Se recomandă:

la nervozitate, istovire de ori ce fel, afecțiuni de stomac, intestine, inimă, plămâni și organele respirării, la reumă articulară și musculară.

Resultate escelente.

Supraveghiere permanentă medicală; prețuri ieftine, Pensiune (locuință și alimentare) pe zi 3—5—7 cor.

Cu plăcere ofere prospecte și lămuriri

Dr. R á c z Ö d ö n
proprietarul și conducătorul institutului.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

GUMMI!

Fabricațiune de speciali țate adevărată franceză și americană în ambalajul original.

Recomandată de medici!
Siguranță necondiționată!
Prețul în valoare de coroană: duzina cu 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Noutate de origine americană până acum neîntrecută!
„Silk Finish Nevertear“

Tinde siguranță complotă în urma întinderii și fineței extraordinare. — Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor. Preservativ feminine „Pecssarium oclusivum“, după profesorul Mensinga la ordin medical. Prețul dela 3—5 cor.

Adevărate sponghii franceze de siguranță preservativă. Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai **Nou!** sigur și mai comot preser-vativ feminin ca specialitate. Multe mii de declarațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin marfă mai ieftină, pentru că scopul ei corăspund în adevăr numai preservativele originale americane!!!

Brul „Diana“ legătoare pentru period. Legătoare pentru pântec buric, sau contra durerilor de stomac. (Servitiu feminin.)

Giorapi de gumi, contra lărgiri vinelor, precum și la picioarele copiilor. Tot felul de recuzite highienice trebuincioase la îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratis în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV, Koronaher-czeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă 20% rabat.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Furray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare târg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la monne

CE E HOPPA?

Cu fraze de sigur am ști produce efect în jurul damelor. Delăturând însă aceste, spunem drept: că „HOPPA“ e un medicament-regulator englez, care singur suplimentează toate cremele, săpunurile, pudrele etc. și cu înțime ca din poveste: înfrumțează, delătură pistrii, pete de mai, roșata pelli, buburețe, tot felul de murdărie din față: înmoale pielea, o întinereste, o recrează, o face fină și albă atât în față cât și pe mâni!

Asta și nimic alt-ceva e

Prețul **HOPPA** Prețul
2 cor. 50 fileri. 2 cor. 50 fileri.

Eplatoare recomandătoare dela cele mai distinse dame.

Magazin principal: **Kaiser Vilmos és Tsa, drogeria**
GYÖR, Baross-ut 1. sz.

Se capătă în apotecii și drogerii.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 13 Mai		ACTIV	1907. 5 Mai 12 Mai	
104265748	{ 73758248 Reserva metalică Aur . . . 80269003 30507500 " Trate Aur . . . 33595000 Argint și diverse monete Portofoliu Român și Străin *) Impr. contra ef. publice . . . 10485600 " " " " In cont curent 19063780 Fonduri publice Efectele fondului de rezervă " " " " amortisarea imob. și material Imobili Mobilier și Mașini de Imprimerie Cheltueli de Administrație Depozite libere " " & provizoriu Compturi curniți Compturi de valori	114008771	113964003	
1868316		1582025	1558207	
56347236		78159598	81821446	
25923194		29396037	29549380	
11999876		11999840	11999840	
14896734		15871054	15871954	
2910324		3259121	3259121	
5770058		5873778	5875548	
602621		639962	640054	
633453		656563	663165	
81934032		101944567	102315667	
—		70000	955500	
13065672		17738211	135911181	
18710892		20684997	21399206	
338928159	401884434	403363372		
12000000	12000000	12000000		
21284642	22971453	22971453		
3158004	3404192	3404192		
219546730	260291580	260442550		
—	—	—		
1004748	1202642	1274010		
81934032	101944567	102315667		
—	70000	955500		
—	—	—		
338928156	401884434	403263372		

Scomptul % *) Dobânda 5 %

**Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țititoare**

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernócky Mihály

ARAD, str. Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comandă după măsură se face prompt și ieftin

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros

strada Jenő főherceg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

**în articli de aur și argint
și bijuterii**

în execuția cea mai modernă, cu prețuri moderate.

Atelier special pentru lucrări nouă și reparații, aurituri de unelte bisericesti etc. etc.

Aur, argint și platină veche

se schimbă ori se cumpără cu prețul cel mai mare.

Lucza József

curețitoare de rochi chemica și gouvrat

SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și de copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii, stoffe de mobilă, mănuși, umbrele și tot felul de obiecte din fahul acesta. Rochiile se curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparații și călcatul hainelor dela curățit, este gratuit.

Catifea și plis, se primește pentru aburat. Gouvratul se execută în felul cel mai frumos și uimitor de ieftin. Curățitul chemice al perdelelor de dantelă, se execută cu multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută punctual și repede.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.

În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Atențiune.

O nouă descoperire.



Deoarece din cauza căldurilor de vară, după care și noaptea, nu putem suporta acoperemântul, foarte adeseori căpătăm dureri de foale din cauza răcelei, diaree și sgârșiturile de stomac periculoase, încât viața și sănătatea ne e expusă. S'a descoperit însă că brăul de stomac »Takáts« patentat, nu numai împiedecă astfel de îmbolnăviri, ci chiar vindecă imediat orice fel de dureri de stomac, sgârșituri, diaree, chiar dacă sunt învechite. Nu fiți dar ușuratici onorați cetitori, ci vi-l comandați imediat fiindcă sgârșiturile și durerile vin așa de repede încât nu avem timp să ni-l comandăm. Cine suferă de stomac face păcat contra lui însuși dacă-l neglijează.

Căci nu e numai o seducere ci e constatat pe cale medicală și dovedită prin scrisori de mulțămită.

Pentru bărbați sau femei No. 1, care se potrivește la cei mai mulți costă 3 cor. 40 fil. Il pentru staturi de tot mari 4 cor. 40 fil., după trimiterea acestei sume se va expediă porto franco (rambursa costă mai mult) din partea confecționatorului legal.

Imitația e interzisă:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-utca nr. 2.

**Veritabila alifie de plante
pentru rane!**

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de es c e l e n t ă și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doctorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la »Mântuitorul«, a lui

Lukács Ferencz

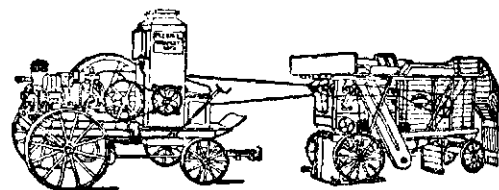
în MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comanda de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor, 35 fil.

Numai adevăratele

motoare și locomobile, PLEWA!

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumpțiunea pe oră 2—3 fleri oleu ne cultivat, benzin sau gaz.



Catalog și preliminară gratuit. — Condițiuni solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și s'o păstrați.

Mașini și biciclete pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

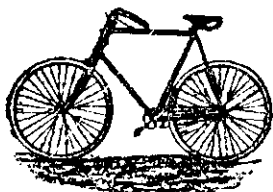
Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.
Cent. de casă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de biciclete cu motor și de părțile lor constitutive.

Mașini de cusut Singer, cu mocici rotunde, Central Bobin (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu suutiri elastice, de familie și pentru măestri,

Asortiment mare de mătasă de brodat cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricilor Rast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment propriu de reparaturi pentru biciclete.



Din cauza mutării localului lui de prăvălie

prețurile sunt foarte reduse. Cei mai fini ochelari și Zwickeri cu 1 și 2 coroane.

Bandage pentru surpătură 5 coroane, din cea mai fină peli de clase 7 coroane. La magazinul cu nuele medicale a lui

Deutsch Mihály în Arad,

Strada Deák Ferencz, în casa hotelului »Vass«.

Vânzare de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	— cor. 52 fl.
Vin vechiu alb	— " 64 "
Rizling alb	— " 80 "
Schiller (roșu)	— " 56 "
Vin roșu vechiu	1 " — "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1 " 60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1 " 20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților cumpărători, că prăvălia

Masztig P. és társa

de pe piața Andrássy Nr. 22, în Arad am cumpărat-o noi și o vindem sub firma noastră.

Cu distincă stimă:

PFEIFER PÁL és TESTV.

Prețuri fixe ieftine!

Batiste 1/2 duzină cu 3 ajururi de in 1.75 cr.
Ciorapi de ață brodați cu mătase 75 cr.
De flor fără cusătură, dela 55 cr. în sus.
Albituri de mătasă de damast. Cele mai fine stole de lână și de spălat.
Zefir frumos 60 cm. lat cu 13 cr.
Cămăși de damă frumoase de șifon spălate, cu 95, 1.20, 1.38 cr.

Delainuri de spălat frumoase 19, 23 cr.
Prosoape fine de frotat 65, 75, 1.10 cr.
Bluse frumoase brodate 88, 1.20 cr.
Ciorapi fini de ață ajour 65, 75, 85 cr.
Cămăși de zefir englezesc fabricația proprie cu 1.85 cr
1/4 duzină ciorapi bărbătești 50 cr.
Cravate elegante de pichet 1/4 duzină 50 cr.

Ismene scurte 56, 75 cr.

Mănuși de ață și de mătase lungi, perechea cu 25, 35, 45, 55 cr. în sus.

Umbrele de ploaie și soare fine.

Lucruri de mână imprimate și începute cu toate prețurile convenabile.

Prăvălia centrală: în Budapesta Ferenciektere 4, și Egyetem-tér 5.

Prăvălie nouă! Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provincie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy)

O prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

În legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor
și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre păstrare tot felul de blănuri, covoare și bunzi pe lângă prețurile cele mai moderate.

Solicitând părtinirea onor. public, îl asigură de serviciu prompt

Sztruhár Testvérek

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

Se primesc spre reparare și lucruri de olănar.

A n u n ț .

S'a deschis

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

(lângă FRAȚII LENGVEL)

PRĂVĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100
lumini pe oră 3 flari.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
indeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

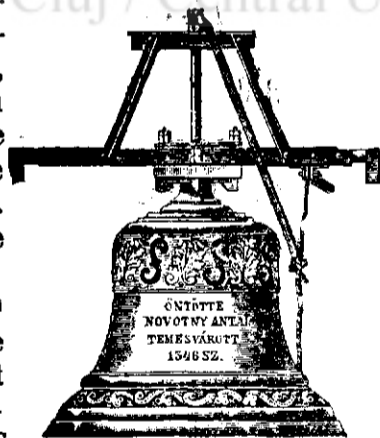


Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la
turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clo-
pote întregi, armonioase, pe ga-
ranție de mai mulți ani provă-
zute cu ajustări de fer bătut,
construite spre a le întoarce cu
ușurință în orice parte îndată ce
clopotele sunt bătute de o lătore
fiind astfel mântuite de crepare.
Cu deosebire sunt recomandate
CLOPOTELE GĂURITE
de dînsul inventate, și premiate
în mai multe rânduri, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri ca figura S
și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu,
astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton
cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.



Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

CONSTANTIN DOBRIN

instituit de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chimică. Tot felul de haine bărbă-
tești, femești și de copii, proderie de mătasă, uniforme, covoare
de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc
la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.
haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Băile alcalino-muriatice de la Sângeorgiul-român

(Oláh-Szt.-György, Besztercze-Naszód m.)

pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure
metalice și acid carbonic întrec cele mai renumite ape
minerale din Europa. Să aplică ca cură de băut cu cel
mai mare succes la toate boalele acute și cronice de
stomac și intestine, la obstipație cronică, la hyperae-
mie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare
și de rinichi, la haemoroide, la blenorhoe (triper) și
catare de uter, la afecțiunile catarale ale căilor respi-
ratoare, la debilități nervoase (neurastenii, histerie), la
reumatisme și podagră, la scrofulă. Ca baie (scaldă) in-
fluințează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, pe-
ritonitice, uterinare, etc., precum și la deosebitele boale
de piele.

Sesoul începe la 15 Iunie și ține până la finea Septembrie 1907

O mulțime de odăi corespunzător mobilate stau la dispoziția
publicului în preț de 1 cor. până în 4 cor. — Bucătăria foarte
bună și ieftină. — În salonul de cură sunt disponibile jurnale,
bibliotecă, etc. — Parc și alee pe terenul băilor. — Locuri de
excursiune în înalții munți din vecinătate. — Muzică permanentă.

Prețul pentru o scaldă caldă 1 cor., a unei reci 40 fil.

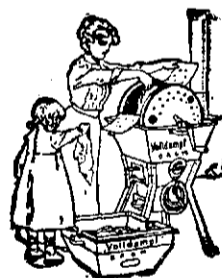
Ultima stațiune ferată e Ilva-mică (Kisilva),
unde în ori-ce timp stau trăsuri omoade la dispoziția publicului

Medic de scaldă: Dr. WILHELM BUACKER.

Prospecte la cerere se trimit franco.

Direcțiunea băilor.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.



Mașina de spălat cu
aburi („Teligöz“)
sistem **JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de
spălat a actualității!

În raport cu spălatul
cu mâna, se economi-
sesc 75% din timp,
lucru, săpun, sodă apă
și combustibil.

Rufele
se cruță.

Aparat de spălat, fert,
aburit și desinfecant
totodată.
Ocupă loc mic.

Garanție: se trans-
poartă pentru în-
cercare fără nici
un obligament.

Deposit stabil:

Póhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștient. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

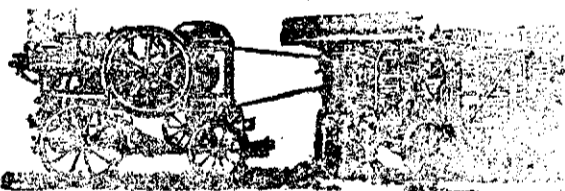
Láng Testvérek
restaurantieri.

Cele mai bune provisiuni

de mașini de treierat din lume.

Deplină responsabilitate pen-

tru excelența trierare.



Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3—5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai per-

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodată pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi.

Cine voeste se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.

Ci să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiiți băgători de samă la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloage gratuit și franco. —

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Chèque-cont la Posta Ungară 16,308. la cea Austriacă 99,403. — Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, în și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mrejă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Forte-pianuri

și

pianine

vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măstru-pian din Viena la

firma



Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.

în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de muzică“, care acum se edifice.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai esperți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

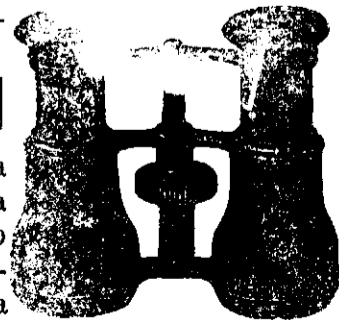
Ucele de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma



HAHN TESTVEREK

Telefon 149.

în LUGOJ

Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

== BÁCS-TOPOLYA ==

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

— Pofțiți și cereți inviațiuni asupra prețurilor. —

Verita- **ARDEIU** dulce **BOKOR**
bilul a lui

== e cel mai bun în lume ==

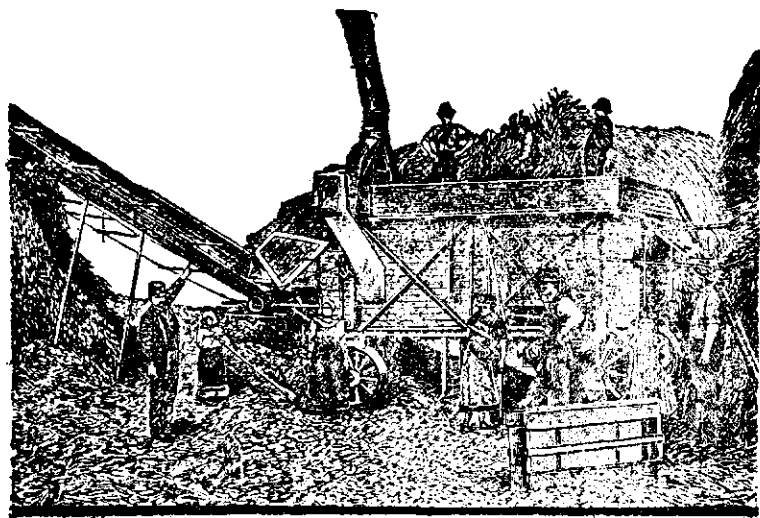
precum

tot felul de calități spre scopuri indus-
triale și comerciale liferează

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.



Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

== **UJVERBÁSZ.** ==

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

== Pofțiți și cereți ofert de preți. ==

Concesiune ungurească.

**Prăvălie de geamantane
pielărie de artă, șea și curele.**

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a ono-
raților mei cumpărători

cercetarea
prăvăliei mele de geamantane,
pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală con-
form recerincelor moderne

în Arad, piața Andrassy nr. 22.

Magazin de tot felul de geamantane și pie-
lărie de artă, hamuri pentru cai de rind
cai de călărit, instrumente pentru grajduri
și pentru îngrijirea cailor, articole de că-
lărit și sport. Toate cele necesare la o
șea ofțerească sau domnească.

Comandele se efeptuesc *pe lângă răspundere,*
prompt și prețuri ieftine.

Pofțiți și vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de aceasta bransă
se efeptuește imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă:

Bérczi Pál

Arad, piața Andrassy 22.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferestă de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu ferestrite bise-
ricelor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din
Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei
greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și
la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la arti-
ciile ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută
vitelor la lins,

sământă de lufernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sământă de napi de Quedlenburg

soiuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșiu de Mammuth,
galbene de Eckendorf și sământă de napi de zahăr.

Piatră merie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat:

sământă verita-
bilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagin.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și
acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verhőczy-utca.

Cel mai frumos loc de vilegiatură în ARAD.

Să nu negligeze nimeni de a merge

În chioscul de nou re- novat din Parcul „Baross“

unde stă la dispoziția onor. public

 **Buffé rece**
și Cofetăria. 

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât pre-
țurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai
moderate și astfel întru toate acestea cere părți-
nirea

Mihályi Gyula, cofetari.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad

ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru
tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călă-
torie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă
și iluminare precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima
calitate.

Vânzare de saci și ponve.

Institut de a împrumuta saci.

Am onoare a aduce la cunoștința firmelor agricole și a agronomilor din loc și din împrejurime, că
în a. c. la 1 Iunie

în Arad, Boros Béni-tér 1, lângă ferăria lui Hartmann Samu, în casa dlui dr. Sever Ispravnici

am înființat un institut pentru a împrumuta saci

unde **50,000** de saci stau la dispoziție.

În aceeași localitate mă ocup cu vânzarea a tot felul de saci și ponve, precum și cumpărare de saci de
tărîțe și făină odată folosiți.

Braun Miksa.

≡ Cumpărare și vinderea de saci de făină și tărîțe folosiți. ≡

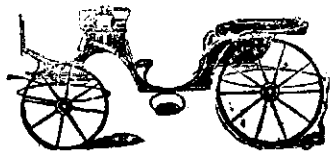
Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.



FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

Isi recomandă trăsurile de fabricate de rangul prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczéseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

A tkár

Bander Gábor, măsur.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 6 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Rosenzweig Róza

ATELIER DE CORSETE

furnisoare a curții ces. reg.

Oradea-mare (Nagyvárad).

Comande din provincie se săvârșesc după modele parisiene în 24 de oare.

Ori unde trimit agenți la dorință.

Catalog ilustrat gratuit și porto-franco.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericești că în atelierul meu

fac haine bisericești

haine pentru preoți,

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt

cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fiare vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Mai este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericeii izraelite).

După dorință merg și acasă și în provincie, chemat printr'o carte poștală.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

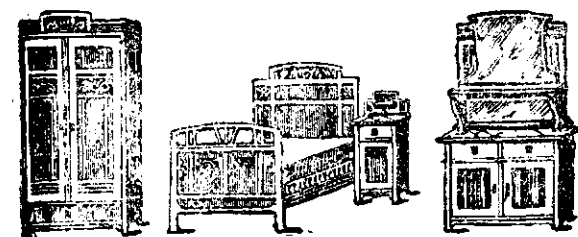
Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „ȘCOALA“ de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL

fabricant de cimbaimă și de mnzice

MAKÓ (casa proprie).



Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin isvor de a procura mobile e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru miresc, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru birouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plăzibil în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Győrvaros, 3 király-u. 3.

Fő-utca.

Aceia doamnă

care dorește să aibă

**o pălărie frumoasă cu șic
și după moda cea mai nouă**

să se adreseze cu toată încrederea la

László Cs.

modistă

Arad, palatul Minorităților

acolo și le poate procura cu prețul cel mai redus.

**Pălăriile de doliu
se aranjază la moment.**

Telefon 555.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad.

Atelier de arhitectură alui

Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială: **ARAD, Weitzer János-u. 13**
(peste drum de poșta principală).
Cancelaria principală: **BUDAPEST**
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de biuro în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Mășini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în materie și e ușor de manevrat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un seacăământ de 5%.
Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea rachii, cu aparat de recirculare după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem cădări pentru licitare sau de orice fel.

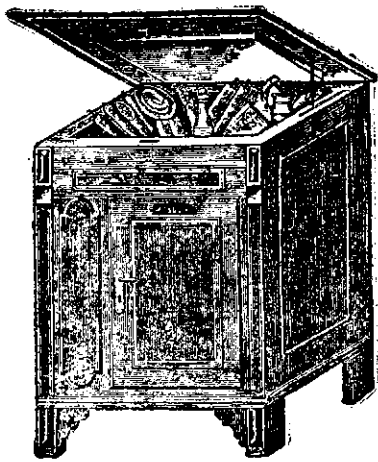
Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual.

La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se limiteze deșeurile și măsurile.

Szijjártó Testvérek, arămari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare în Kecskemét.

Stiller József, mag. curtii ces. regale,
fabrică de dulapuri de ghiță
Fabrica și cancelaria: Budapest, VII., Nagydíófa-u. 22.



Recomandă dulapurile de ghiță scutite prin lege (patentate) și recunoscute de cele mai bune și medailate fabricațiuni pentru răcirea vinului, apei, bere, untul și carnea crudă și dulapuri de ghiță pentru necesitățile casei, aparate pentru prepararea înghețatei și rezervoare pentru înghețaciuni și pripele cele noi pentru spumare. — Cataloguri ilustrate despre fabricațiunile de mai sus, precum și cele mai noi inventațiuni pentru răcirea carnei, răciturile de mâncări, apoi butoaiele de bere cu presiune de aer rece se trimite gratuit.

Singurul proprietar:

STILLER JÓZSEF,
fără tovarăș

BUDAPEST, VII., Nagydíófa-utca 22. sz.

Pentru a se evita încurcarea vă rog să fiți atenți la firma mea, fabrica mea e fondată în anul 1873.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnabi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretizate maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski István**, propr. director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

Acuma a sosit

**Untura de pește proaspătă
de Norvegia**

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spiritul Reuma

încercat de alătea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust
pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3-4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratiche mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa 8000 bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașina de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.



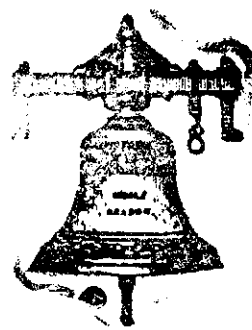
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.



Cu garanție pe mai multă ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă es. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-o dată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin, a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

EGYEDÜL SÖSBORSZESZ, MELY JÖTEKONÉ CZELLE IS SZÖRGAZ



A LEGJOBB SÖSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

LEGJOBB HAZI SZER.

VÉDJEÖZETT CZIMKE

FÁBIÁN SZANATORIUM SÖSBORSZESZ

Megrendelhető FÁBIÁN LAJOSNAL GYULÁN

JOZSEF FÖHERÖZEG SZANATORIUM EGYESÜLET JAVÁRA.

BUDAPEST

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere
și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este
Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)
in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

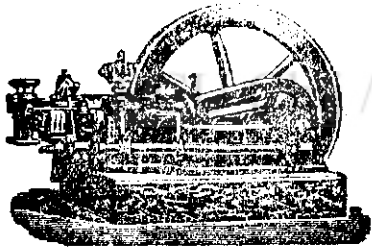
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrassy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuim și dregerea conștientioasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare



Pregătim răscoite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

„GROOM”

Motoarele noastre cu benzin
și locomobilele noastre trierătoare
produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nostru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zamborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat petru tăiat de lemne b. t.

BUDAPEST, V. Vicsizinház-utca Nr. 3.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT
CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 39L.

ARAD

Telefon 39L.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac in modul cel mai prompt; afară de aceia saletari acomodate pentru diferite soci tăți sunt la dispoziție in toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Nagy Lajos, hotelier.

Serviciu escelent!

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică in drumul Buziașului
in fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vălae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de teras, prevederea pe din jos a păreilor cu table de mozaic, precum și cu table de cement in diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.